



**ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΑΤΡΩΝ**
UNIVERSITY OF PATRAS

ΣΧΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**Ανθρώπινα Δικαιώματα και Επιχειρήσεις: Μια
μελέτη για την υιοθέτηση των αρχών του
Οικουμενικού Συμφώνου του ΟΗΕ από επώνυμες
εταιρείες στην Ελλάδα**

ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ: ΠΡΕΤΣΙ ΝΤΟΡΑΝΤΙΝΑ

ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: Κ. ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΥ ΣΩΤΗΡΙΑ (ΗΡΑ)

ΠΑΤΡΑ , 2020

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η παρούσα Πτυχιακή εργασία με θέμα « Ανθρώπινα Δικαιώματα και επιχειρήσεις: Μια μελέτη για την υιοθέτηση των αρχών του Οικουμενικού Συμφώνου του ΟΗΕ από επώνυμες εταιρίες στην Ελλάδα» εκπονήθηκε στα πλαίσια της ολοκλήρωσης των σπουδών μου στο Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Δυτικής Ελλάδος στο τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων, με έδρα την Πάτρα. Η ανάληψη της ορίστηκε τον Ιανουάριο του 2019, με υπεύθυνη καθηγήτρια την κ. Αντωνοπούλου Σωτηρία (Ηρα).

Σκοπός μου κατά τη διάρκεια της συγγραφής της παρούσας πτυχιακής, είναι η εκτενής περιγραφή των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και του Οικουμενικού Συμφώνου του ΟΗΕ, καθώς και πως τα Ανθρώπινα Δικαιώματα συνδέονται με τις επιχειρήσεις και τις πολιτικές τους. Με αφορμή το συγκεκριμένο θέμα θα γίνει μελέτη των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα και έχουν ως πρότυπο τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, τα αναφέρουν στις πολιτικές τους και σε τι βαθμό τα υιοθετούν.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Βασικό αντικείμενο αυτής της εργασίας, όπως μαρτυρά και ο τίτλος της είναι τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και οι Επιχειρήσεις. Στα πλαίσια της οποίας, θα γίνει μια μελέτη για την υιοθέτηση των αρχών του Οικουμενικού Συμφώνου του ΟΗΕ από επώνυμες εταιρίες στην Ελλάδα. Για την διεξαγωγή της, ερευνήθηκαν διαδικτυακά δώδεκα επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην χώρα μας και αναφέρουν στις πολιτικές τους τις δέκα αρχές του ΟΗΕ.

Σκοπός της εργασίας είναι να δούμε κατά πόσο οι επιχειρήσεις σέβονται και προωθούν τα ανθρώπινα δικαιώματα, αλλά και σε ποιο βαθμό ακολουθούν τις αρχές του Οικουμενικού συμφώνου του ΟΗΕ. Πριν από αυτό όμως, πρέπει να κατανοήσουμε τι είναι τα ανθρώπινα δικαιώματα, ποιος ήταν ο λόγος δημιουργίας του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών, αλλά και ποιος ο ρόλος του. Το πιο σημαντικό όμως είναι να αναδείξουμε πως συνδέονται οι πρακτικές του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών και τα ανθρώπινα δικαιώματα με τις επιχειρήσεις.

Παρόλο που οι δέκα αρχές του Οικουμενικού Συμφώνου του ΟΗΕ δεν είναι δεσμευτικές, είναι πολύ σημαντικό οι επιχειρήσεις να τις οικειοποιούνται και να τις εφαρμόζουν. Από την πλευρά των επιχειρήσεων πρέπει να υπάρχει σεβασμός προς τα ανθρώπινα δικαιώματα των εργαζομένων που απασχολούνται σε αυτές. Συνάμα και οι εργαζόμενοι πρέπει να σέβονται τον χώρο εργασίας τους. Οι επιχειρήσεις οφείλουν να σέβονται την κοινωνία στην οποία δραστηριοποιούνται, καθώς και το περιβάλλον. Είναι χρέος τους οι λειτουργίες, να χαρακτηρίζονται από διαφάνεια, προκειμένου να εξαλειφθεί το σύστημα της δωροδοκίας και της διαφθοράς.

ABSTRACT

The main subject of this assignment, as its title indicates, is Human Rights and Businesses. Within its context, a study will be carried out on the adoption of the principles of the UN Global Compact by well-known companies in Greece. In order for this assignment to be carried out, there were surveyed online, twelve companies operating in our country which report in their policies the ten UN principles.

The purpose of this assignment is to see how businesses respect and promote human rights and to what extent they adhere to the principles of the UN Global Compact. But before that, we need to understand what human rights are, why the United Nations (UN) was created and what its role is. But most importantly, it is essential to show how UN practices and human rights are linked to business.

Although the ten principles of the UN Global Compact are not binding, it is very important for businesses to adopt and implement them. From the business point of view, there must be respect for the human rights of the workers employed. Employees must also respect their workplace. Businesses must respect the society in which they operate as well as the environment. It is their duty to make the business functions transparent in order to eliminate the system of bribery and corruption.

Πίνακας περιεχομένων

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	1
ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	2
ABSTRACT.....	3
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	6

Μέρος 1^ο Θεωρητική ανάλυση

1 ^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ.....	8
Ανθρώπινα Δικαιώματα.....	8
1.1 Έννοια Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.....	8
1.2 Τα Ανθρώπινα Δικαιώματα στο Πέρασμα των Αιώνων.....	9
1.3 Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων.....	11
2 ^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ.....	17
Ο Οργανισμός των Ηνωμένων Εθνών.....	17
2.1. Τι Είναι ο Οργανισμός των Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ).....	17
2.2 Το Σύστημα των Ηνωμένων Εθνών.....	17
2.3 Βασικά Σημεία στην Ιστορία του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών.....	18
2.4 Οι Αρχές των Ηνωμένων Εθνών.....	19
2.5 Οι δέκα αρχές του Οικουμενικού Συμφώνου των Ηνωμένων Εθνών.....	19
2.6 ΟΗΕ και Ατζέντα 2030.....	20
3 ^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ.....	25
Επιχείρηση.....	25
3.1 Επιχείρηση.....	25
3.2 Επιχείρηση και Κοινωνία.....	26
3.3 Μορφές και Είδη Επιχειρήσεων.....	27

Μέρος 2^ο Ερευνητικό πλαίσιο - Μεθοδολογία

<i>4^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ</i>	30
Ανθρώπινα Δικαιώματα και Επιχειρήσεις.....	30
4.1. Ποιες επιχειρήσεις στην Ελλάδα έχουν στην πολιτική τους τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (Έρευνα).....	30
4.2. Αποτελέσματα Έρευνας.....	34
4.3. Συμπεράσματα – Συζήτηση	40
 <i>ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ</i>	 42

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι άρρηκτα συνδεδεμένα με τον στόχο για δίκαιη και αειφόρο ανάπτυξη, για ένα αξιοπρεπές βιοτικό επίπεδο. Πηγή όμως του εισοδήματος αποτελούν οι επιχειρήσεις, που εργαζόμενοι αμείβονται ανάλογα με το ωράριο εργασίας τους και τα προσόντα τους, αλλά και ανάλογα με την αποδοτικότητα τους. Επομένως, οι δυο βασικές έννοιες που θα μας απασχολήσουν είναι τα ανθρώπινα δικαιώματα και οι επιχειρήσεις. Τα ατομικά, πολιτικά, οικονομικά, κοινωνικά και πολιτισμικά ανθρώπινα δικαιώματα των περισσότερων ανθρώπων επηρεάζονται από τις επιχειρηματικές δραστηριότητες, είτε θετικά, είτε αρνητικά. Κατά αυτόν τον τρόπο, οι επιχειρήσεις φέρουν μια διευρυμένη ευθύνη για την προάσπιση τους.

Αρχικά τα ανθρώπινα δικαιώματα αποτελούν βασικό πυλώνα της κοινωνίας. Είναι ένα σύνολο κανόνων που προσδιορίζουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των μελών της κοινωνίας. Χαρακτηρίζονται κυρίως ως ηθικές αρχές, που ανήκουν σε όλους τους ανθρώπους χωρίς διακρίσεις από τη στιγμή της γέννησης τους.

Από την άλλη, η επιχείρηση αποτελεί έναν σημαντικό θεσμό της κοινωνίας. Προσφέρει στην αγορά προϊόντα και υπηρεσίες που είναι απαραίτητες για την διαβίωση. Προσφέρει επίσης απασχόληση έναντι αμοιβής στους εργαζόμενους της. Η επιχείρηση είναι ωφέλιμη για την κοινωνία σε πολλούς τομείς, αφού μεταφέρει την γνώση, την τεχνολογία και αναπτύσσει τους τοπικούς πόρους. Κυρίως όμως, επιφέρει οικονομική ανάπτυξη και βελτιώνει το βιοτικό επίπεδο.

Σκοπός της εργασίας είναι να μελετήσουμε πως συσχετίζονται τα ανθρώπινα με τις επιχειρήσεις. Αφού αρχικά περιγραφούν αυτές οι δυο έννοιες αναλυτικά, θα διεξαχθεί μια έρευνα που βασίζεται σε 12 επιχειρήσεις που έχουν υιοθετήσει τις δέκα αρχές του Οικουμενικού Συμφώνου του ΟΗΕ. Επομένως, στόχος της έρευνας είναι να δείξει ποιες αρχές ακολουθούνται από ποιες εταιρείες, καθώς και πόσες αρχές ακολουθεί η κάθε εταιρεία. Τέλος, πρέπει να εξεταστεί σε ποιόν από τους τέσσερις πυλώνες εστιάζουν περισσότερο οι εταιρείες, στα ανθρώπινα δικαιώματα, στην εργασία, στο περιβάλλον ή στην καταπολέμηση της διαφθοράς.

Η μελέτη χωρίζεται σε δύο μέρη. Στο πρώτο μέρος περιλαμβάνεται η θεωρητική ανάλυση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών και η έννοια της επιχείρησης. Στο δεύτερο μέρος περιλαμβάνεται η έρευνα και η μεθοδολογία και περιγράφεται πως η επιχείρηση συνδέεται με τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Πιο συγκεκριμένα, στο πρώτο κεφάλαιο γίνεται περιγραφή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων ή αλλιώς των φυσικών δικαιωμάτων. Θα εξεταστούν τα βασικά τους γνωρίσματα καθώς και υπό ποιες συνθήκες και κανόνες χωρίζονται σε κατηγορίες. Στη συνέχεια περιγράφεται πως τα ανθρώπινα δικαιώματα έκαναν το ξεκίνημα τους από την αρχαιότητα, εξελίχθηκαν και επανεξετάστηκαν μέχρι την Οικουμενική τους διακήρυξη. Τέλος, αναλύονται τα 30 άρθρα και το προοίμιο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων που έχουν ισχύει μέχρι και σήμερα.

Στο δεύτερο κεφάλαιο γίνεται εισαγωγή στον Οργανισμό των Ηνωμένων Εθνών. Αναφέρεται το τι είναι ο Οργανισμός αυτός, ποια είναι τα βασικά του όργανα και οργανώσεις. Στη συνέχεια περιγράφονται τα βασικά σημεία που έπαιξαν ρόλο στην εξέλιξη του από το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, μέχρι την τελική του μορφή. Αναφέρονται επίσης, οι αρχές που το διέπουν, καθώς και οι δέκα αρχές του Οικουμενικού Συμφώνου του ΟΗΕ που απευθύνονται

στις επιχειρήσεις. Τέλος, αναλύεται η Ατζέντα 2030 και οι 17 στόχοι. Σκοπός της είναι η βελτίωση του βιοτικού επιπέδου όλων των κοινωνιών.

Στο τρίτο κεφάλαιο γίνεται εισαγωγή στις επιχειρήσεις. Αρχικά δίνονται ορισμοί για την επιχείρηση. Στη συνέχεια, περιγράφεται ως θεσμός και οργανισμός, καθώς και ποιος είναι ο ρόλος της στην κοινωνία. Έπειτα, από την πλευρά του εμπορικού δικαίου αναλύονται οι μορφές και τα είδη των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα και οι πολυεθνικές εταιρείες.

Τέλος, στο 4^ο κεφάλαιο διεξάγεται η έρευνα για την υιοθέτηση των αρχών του Οικουμενικού Συμφώνου του ΟΗΕ από επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα. Περιγράφονται 12 εταιρείες που μελετήθηκαν και αναφέρονται ποιες αρχές ακολουθούν. Στη συνέχεια παρουσιάζονται τα αποτελέσματα και τα συμπεράσματα που προέκυψαν.

1^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Ανθρώπινα Δικαιώματα

«Στην διακήρυξη των Δικαιωμάτων του ανθρώπου ξέχασαν δυο δικαιώματα: της αντίρρησης και της φυγής»

Σαρλ Μπωντλαίρ, 1821-1867

Γάλλος Ποιητής

1.1 Έννοια Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

Ο όρος Ανθρώπινα Δικαιώματα συνεπάγεται με τον όρο Φυσικά Δικαιώματα, δηλαδή τα δικαιώματα που απορρέουν λόγω της φυσικής μας ύπαρξης ως ανθρώπινα όντα. Η βασική θεώρηση τους είναι ότι, κάθε άτομο είναι λογικό όν και αξίζει να του φέρονται με αξιοπρέπεια και σεβασμό. Όλα αυτά αποτελούν ηθικές αρχές που προσδιορίζουν την ανθρώπινη συμπεριφορά, ανήκουν σε όλους χωρίς διακρίσεις από τη στιγμή της γέννησης μόνο και μόνο λόγω της ανθρώπινης φύσης τους, ανεξαρτήτως χρώματος, εθνικότητας, φύλου, θρησκείας κλπ. Πρόκειται για απαιτήσεις που απορρέουν από τον ορθό λόγο ή το φυσικό νόμο και αποτελούν βασικές προϋποθέσεις για τη φυσική και κοινωνική ανάπτυξη του ατόμου.

Το βασικότερο γνώρισμα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, αποτελεί το γεγονός ότι είναι οικουμενικά, δηλαδή ανήκουν σε όλους. Τα απολαμβάνουν όλοι οι άνθρωποι χωρίς διακρίσεις ανεξάρτητα από το φύλο, την ηλικία, την χώρα προέλευσης, το χρώμα του δέρματος τους κλπ.

Επίσης, τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι εγγενή. Κάθε άνθρωπος από τη στιγμή της γέννησης είναι προικισμένος με δικαιώματα. Αυτά τα δικαιώματα είναι अपαραράγραπτα, καμία εξουσία και κανένας νόμος δεν μπορεί να τα διαγράψει ή να τα καταργήσει λόγω συμφερόντων γιατί αποτελούν φυσικά δικαιώματα.

Τέλος, τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι αδιαίρετα, συνδέονται στενά μεταξύ τους και αν παραβιαστεί ένα παραβιάζονται όλα. Έχουν την ίδια βαρύτητα μεταξύ τους, δεν είναι το ένα πιο ισχυρό από το άλλο και ούτε το ένα δικαίωμα δεν αναιρεί το άλλο.

Εξετάζοντας σε βάθος το θέμα, ο όρος ανθρώπινα δικαιώματα είναι μια ευρύτερη γενική έννοια που χωρίζονται σε τρεις κατηγορίες ή αλλιώς «γενιές»¹:

Η 1^η γενιά περιλαμβάνει τα ατομικά – πολιτικά δικαιώματα

Ατομικά είναι όλα τα δικαιώματα που μας ορίζουν ως ανθρώπινα όντα. Περιλαμβάνει όλες τις ελευθερίες που πρέπει κάποιος να απολαμβάνει λόγω της φυσικής του υπόστασης όπως αυτά ορίζονται αρχικά από την Μεγάλη Χάρτα (1215) και στη συνέχεια προστέθηκαν και άλλα με την διακήρυξη της Ανεξαρτησίας της Αμερικής και την Γαλλική Επανάσταση. Τα πολιτικά δικαιώματα αναφέρονται κυρίως στο δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι, δηλαδή τη συμμετοχή του πολίτη στη δημόσια υπηρεσία και να διαχειρίζεται τα κοινά. Αξίζει να σημειωθεί πως τα πολιτικά δικαιώματα δεν ανήκουν σε

¹ Βλ. Χαρίκλεια Σ. Πίτσου, *Οι πολιτικές του ΟΗΕ σχετικά με την εκπαίδευση για τα ανθρώπινα δικαιώματα (1995 - 2009) Η εφαρμογή του εκπαιδευτικού μοντέλου της «Γνωστής Πυραμίδας» στα Ελληνικά Πανεπιστημιακά τμήματα δασκάλων και νηπιαγωγών*, εκδόσεις Σαΐτας 2012, σελ 38

όλους καθώς οι αλλοδαποί δεν μπορούν να ψηφίσουν και να συμμετέχουν στα κοινά. Διαμορφώνονται από κράτος σε κράτος σύμφωνα με το σύνταγμα και τους νόμους του.

Η 2^η γενιά περιλαμβάνει τα οικονομικά, κοινωνικά και πολιτιστικά δικαιώματα

Τα οικονομικά και κοινωνικά δικαιώματα προστέθηκαν μαζικά μετά την Βιομηχανική Επανάσταση και τον Α΄ Παγκόσμιο πόλεμο λόγω των καταστροφών που προκάλεσαν στην ανθρωπότητα. Ξεκίνησαν να καταγράφονται από τον 20^ο αιώνα και εμπνεύστηκαν από Χριστιανικές και σοσιαλιστικές ιδέες. Σε αντίθεση με την 1^η κατηγορία για την εξασφάλιση των δικαιωμάτων, το κράτος εδώ πρέπει να πάρει δραστικά μέτρα και να παρέμβει στο κοινωνικό βίο συστηματικά και δραστικά. Οφείλει να δημιουργήσει τις σωστές βάσεις για ανάπτυξη, να έχουν όλοι ίσα δικαιώματα στην εργασία, στην αμοιβή, στην ασφάλιση, στην υγεία κλπ ώστε να έχουν ένα ικανοποιητικό βιοτικό επίπεδο και να ζουν με αξιοπρέπεια.

Η 3^η γενιά περιλαμβάνει τα δικαιώματα αλληλεγγύης.

Τα δικαιώματα αλληλεγγύης έχουν μια ατομική και μια συλλογική διάσταση. Αυτά τα δικαιώματα δεν μπορούν να πραγματοποιηθούν με την θέληση μόνο ενός ανθρώπου, αλλά όλα τα μέλη της κοινωνίας πρέπει να εργαστούν ώστε να μπορέσουν να τα αποκτήσουν. Αναφερόμαστε κυρίως στο δικαίωμα για ειρήνη, τη βιώσιμη ανάπτυξη, το δικαίωμα σε ένα υγιές και καθαρό περιβάλλον κλπ.

1.2 Τα Ανθρώπινα Δικαιώματα στο Πέρασμα των Αιώνων

Τα ανθρώπινα δικαιώματα φαίνεται να έχουν την επιρροή τους από τα αρχαία χρόνια ακόμα. Ήταν η αρχή της Δημοκρατίας² σε έναν κόσμο που γνώριζε μόνο την βία και τον πόλεμο. Τον 5^ο αιώνα π.Χ στην εποχή του Περικλή³, όπου ξεκίνησε να ανθίζει η Αρχαία Ελλάδα και οι Φιλόσοφοι έκαναν γνωστές τις πρωτοπόρες ιδέες τους για εκείνη την εποχή, έγιναν γνωστά στους Αθηναίους πολίτες πολλά δικαιώματα που τότε ήταν πρωτόγνωρα. Μέσω της Εκκλησίας του Δήμου οι Αθηναίοι πολίτες (άνδρες) μπορούσαν να μιλήσουν, να ψηφίσουν νόμους και να εκλέξουν εκπροσώπους και είχαν δικαίωμα στη παιδεία. Ο Περικλής υπήρξε ένας προικισμένος ηγέτης, μπορούσε να επιβληθεί στο πλήθος χωρίς να στερήσει τις ελευθερίες του.

Κύλινδρος του Κύρου (539 π.Χ)⁴

Τα ανθρώπινα δικαιώματα φαίνεται να έκαναν την αρχή τους από τον Κύρο, τον πρώτο βασιλιά της Περσίας όταν εκείνος και τα στρατεύματά του κατέκτησαν την πόλη της Βαβυλώνας. Τότε αποφάσισε να απελευθερώσει τους σκλάβους λέγοντας πως όλοι οι άνθρωποι είναι ίσοι και έχουν το δικαίωμα να επιλέξουν την θρησκεία τους ανεξαρτήτως της κοινωνικής τους ομάδας και έβαλε τέλος εκείνη την εποχή στις φυλετικές διακρίσεις. Όλες οι αποφάσεις του καταγράφηκαν σε έναν πήλινο κύλινδρο, τον « Κύλινδρο του Κύρου».

² Η ενίσχυση του Δημοκρατικού Πολιτεύματος επιτεύχθηκε με την καθιέρωση χρηματικής αποζημίωσης για τους κληρωτούς άρχοντες, τους βουλευτές και τους λαϊκούς δικαστές. Τούτο το μέτρο στόχευε στην οικονομική ενίσχυση των λαϊκών στρωμάτων που δεν διέθεταν περιουσία και έπρεπε να συμμετέχουν στην διοίκηση του κράτους. Οι οικονομικές παροχές επεκτάθηκαν και σε δαπάνες για την πολιτιστική ανάπτυξη των Αθηναίων. Τα θεωρικά ήταν το αντίτιμο της ελεύθερης εισόδου των πολιτών στο θέατρο, το οποίο αποτελούσε χώρο παιδείας για τους Αθηναίους.

³ Βλ. Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής, *Ιστορία του Αρχαίου Κόσμου, από τους προϊστορικούς πολιτισμούς της Ανατολής έως την εποχή του Ιουστινιανού*, Ινστιτούτο τεχνολογίας υπολογιστών και εκδόσεων ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ, Κεφάλαιο 2.3 Κλασική Εποχή (480-323 π.Χ)

⁴ Βλ. Γενική Γραμματεία Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Υπουργείου Δικαιοσύνης, *Ανθρώπινα Δικαιώματα Εθνικό Σχέδιο Δράσης*, Εκδόσεις Εθνικό Τυπογραφείο, Αθήνα Δεκέμβριος 2013, σελ 19

Η Επιγραφή της Γόρτυνας⁵

Φαίνεται να είναι η παλαιότερη γνωστή ως σήμερα νομοθετική επιγραφή στην Ευρωπαϊκή κοινότητα. Βρίσκεται στην Κρήτη, στον αρχαιολογικό χώρο της Γόρτυνας. Χρονολογείται περίπου στο πρώτο μισό του 5^{ου} αιώνα π.Χ. Αναφέρει μεγάλο ποσοστό από το ποινικό, αστικό, δικονομικό δίκαιο.

Μάγκνα Κάρτα ή Μεγάλη Χάρτα (1215)⁶

Η Μάγκνα Κάρτα υπογράφηκε το 1215 από τον βασιλιά της Αγγλίας, τον Ιωάννη. Το έγγραφο αυτό απαριθμούσε πολλά δικαιώματα του Αγγλικού λαού, όπως το δικαίωμα στην εκκλησία, στην κληρονομιά, οι πολίτες να προστατεύονται από την αυξημένη φορολογία, να είναι όλοι ίσοι απέναντι στον νόμο. Απαγόρευσε την δωροδοκία και πολλές παραβάσεις που γινόντουσαν από άτομα της εξουσίας.

Αναφορά Δικαίου (1628)⁷

Η Αναφορά Δικαίου δημιουργήθηκε από το Αγγλικό Κοινοβούλιο και πιο συγκεκριμένα από τον Σερ Έντουαρντ Κόουκ, που στάλθηκε στον Κάρολο Ά ως δήλωση πολιτικών ελευθεριών. Το μανιφέστο αυτό στηρίζεται σε παλαιότερα έγγραφα που αφορούσαν τα Ανθρώπινα Δικαιώματα και βασιζόταν σε τέσσερις αρχές:

- ✓ Η επιβολή φόρων χωρίς την συναίνεση του Κοινοβουλίου.
- ✓ Κανένας πολίτης δεν μπορεί να φυλακίζεται χωρίς αποδείξεις.
- ✓ Μόνο το κράτος έχει το δικαίωμα να στρατοπεδεύει στρατιώτες.
- ✓ Σε εποχή ειρήνης δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί Στρατιωτικός Νόμος.

Διακήρυξη της Ανεξαρτησίας των Ηνωμένων Πολιτειών (1776)⁸

Στις 4 Ιουλίου του 1776 ο Τόμας Τζέφερσον, έγραψε τη Διακήρυξη της Ανεξαρτησίας της Αμερικής ως επίσημη εξήγηση της ανεξαρτησίας από την Μ. Βρετανία μετά την Αμερικανική επανάσταση και έγινε γνωστό πως δεκατρείς Αμερικανικές αποικίες, δεν βρίσκονται πλέον στην Βρετανική κατοχή. Η Διακήρυξη αυτή έφερε στο προσκήνιο δυο σημαντικά θέματα, τα ατομικά δικαιώματα και το δικαίωμα στην επανάσταση. Αυτά στη συνέχεια έπαιξαν σημαντικό ρόλο για την εξέγερση της Γαλλικής Επανάστασης.

Το Σύνταγμα των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής (1787)⁹ και η Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (1791)

Το σύνταγμα των Ηνωμένων Πολιτειών είναι το παλιότερο γραπτό σύνταγμα ενός κράτους, γράφηκε το 1787 στη Φιλαδέλφεια και ισχύει ακόμη. Στο σύνταγμα αναφέρονται τα κύρια όργανα διακυβέρνησης, οι αρμοδιότητες τους και τα δικαιώματα των πολιτών. Στις 15 Δεκεμβρίου 1791 εφαρμόστηκε η Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων που υπεράσπιζε πολλές ελευθερίες, όπως, ελευθερία λόγου δικαίωμα κατοχής και οπλοφορίας κ.α. Επίσης ακολουθούσε μια σειρά από απαγορεύσεις, όπως για παράδειγμα οι σκληρές τιμωρίες και οι αδικαιολόγητες συλλήψεις.

⁵ Βλ. ο.π, σελ 19

⁶ Βλ. ο.π, σελ 19

⁷ Βλ. ο.π, σελ 19

⁸ Βλ. ο.π, σελ 19

⁹ Βλ. ο.π, σελ 20

Η Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και του Πολίτη (1789)¹⁰

Το 1789 καθιερώθηκε η πρώτη Γαλλική Δημοκρατία και στο σύνταγμα της συμπεριλαμβάνεται η Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και του Πολίτη. Σύμφωνα με την διακήρυξη όλοι πρέπει να απολαμβάνουν το δικαίωμα στην ελευθερία, στην περιουσία, στην ασφάλεια. Όλοι πρέπει να αντιμετωπίζονται με ισότητα και η νομοθεσία πρέπει να αποτρέπει πράξεις που είναι επιβλαβείς για την κοινωνία.

Ο Ρήγας Βελεστινλής έφερε τον διαφωτισμό στην Ελλάδα, υπερασπίστηκε όλους τους ανθρώπους ανεξάρτητα γλώσσας, θρησκείας κλπ.

Η Πρώτη Συνθήκη την Γενεύης (1864)¹¹

Στην διπλωματική διάσκεψη στη Γενεύη παρευρέθηκαν δεκαέξι Ευρωπαϊκές χώρες για να συζητήσουν σχετικά με τους τραυματίες του πολέμου. Έτσι υιοθετήθηκε μια συνθήκη όπου οι κύριες αρχές είναι: Το τραυματισμένο στρατιωτικό προσωπικό να αντιμετωπίζεται με σεβασμό και χωρίς διακρίσεις και οι γιατροί να έχουν χαρακτηριστική ένδειξη στις στολές και στο εξοπλισμό τους με σήμα έναν ερυθρό σταυρό σε λευκό φόντο.

Ο Οργανισμός των Ηνωμένων Εθνών (1945)¹²

Το 1945 μετά τον Β Παγκόσμιο Πόλεμο, εκπρόσωποι από 50 χώρες παρευρέθηκαν στο Σαν Φρανσίσκο, στη διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών ως ένας Διεθνής Οργανισμός με σκοπό να προωθήσει την ειρήνη σε όλο τον κόσμο μετά από τους καταστροφικούς πολέμους που λεηλάτησαν την ανθρωπότητα. Τα ιδανικά του οργανισμού διατυπώθηκαν στην εισαγωγή του χάρτη τους.

Η Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων¹³

Η διακήρυξη περιλαμβάνει τριάντα άρθρα για τα ανθρώπινα δικαιώματα και η έμπνευση του απονεμήθηκε στην Ελεονόρ Ρουζβέλτ. Το έγγραφο υιοθετήθηκε από τον ΟΗΕ το 1948 και από τα κράτη μέλη του, τα οποία και τα προωθούν. Στην εισαγωγή της αναφέρει πως όλοι οι άνθρωποι έχουν γεννηθεί ελεύθεροι και ίσοι στην αξιοπρέπεια και πρέπει να απολαμβάνουν όλα τα δικαιώματα που τους ανήκουν. Όλα αυτά τα δικαιώματα αποτελούν τα ιδανικά της δημοκρατίας και πρέπει όλοι να τα σέβονται.

1.3 Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

Προοίμιο¹⁴

Οι ρίζες της ελευθερίας, της δικαιοσύνης και της ειρήνης προέρχονται από την αναγνώριση της αξιοπρέπειας και την αναγνώριση των ίσων δικαιωμάτων για όλους τους ανθρώπους, όπως αυτά προέρχονται από τον φυσικό νόμο.

Η μεγαλύτερη επιδίωξη του ανθρώπινου είδους ήταν η αναγνώριση και ο σεβασμός των δικαιωμάτων τους, δηλαδή η αναγνώριση της ελευθερίας του λόγου, το να μπορούν να πιστεύουν κάπου. Ο μη σεβασμός των δικαιωμάτων αυτών οδήγησε τον άνθρωπο σε αδιέξοδο, καταστρέφοντας τον κόσμο και προκαλώντας πολέμους.

¹⁰ Βλ. ο.π, σελ 20

¹¹ Βλ. Διαδικτυακό μάθημα: *Εισαγωγή και ιστορικό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων*
<https://gr.humanrights.com/course/lesson/background-of-human-rights/the-background-of-human-rights.html>

¹² Βλ. Γενική Γραμματεία Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Υπουργείου Δικαιοσύνης, *Ανθρώπινα Δικαιώματα Εθνικό Σχέδιο Δράσης*, Εκδόσεις Εθνικό Τυπογραφείο, Αθήνα Δεκέμβριος 2013, σελ 20

¹³ Βλ. Διεθνής Αμνηστία, *Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου*,
<https://www.amnesty.gr/universal-declaration-of-human-rights>

¹⁴ Βλ. https://www.ohchr.org/EN/UDHR/Documents/UDHR_Translations/grk.pdf

Τα δικαιώματα αυτά πρέπει να προστατεύονται από κάθε κράτος και καθεστώς ώστε οι άνθρωποι να μην χρειάζεται να παλεύουν για αυτά και τα κράτη μεταξύ τους να αναπτύσσουν φιλικές σχέσεις και να προασπίζουν την ειρήνη.

Σύμφωνα με τον χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, τα κράτη μέλη τους είναι αποφασισμένοι να τηρήσουν τα ανθρώπινα δικαιώματα, να συμβάλουν στην κοινωνική ανάπτυξη και να δημιουργήσουν καλύτερες συνθήκες ζωής και να προασπίσουν την ελευθερία. Οι λαοί διακήρυξαν τα αναπαλλοτρίωτα δικαιώματα του ανθρώπου, τον σεβασμό και την αξιοπρέπεια του ατόμου, την ισότητα των δυο φύλων και την αξία και την διαφορετικότητα του καθενός.

Τα κράτη μέλη μαζί με τον οργανισμό των Ηνωμένων Εθνών ανέλαβαν την υποχρέωση να εξασφαλίσουν την τήρηση της διακήρυξης, καθώς και να την προωθήσουν σε όλο τον κόσμο γιατί αποτελούν τα πιο ουσιώδη δικαιώματα της ανθρώπινης φύσης και η τήρηση τους αποτελεί το θεμέλιο της ειρήνης.

Η Γενική Συνέλευση¹⁵

Ανακοινώνει πως η παρούσα Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων έχει συσταθεί ως το κοινό ιδανικό το οποίο πρέπει να ακολουθούν όλοι οι λαοί έτσι ώστε κάθε άτομο και λειτουργικό όργανο της κοινωνίας να προσπαθεί για την ανάπτυξη και τον σεβασμό των δικαιωμάτων και των ελευθεριών που αναγράφονται στην διακήρυξη. Με την προσπάθεια όλων, τα δικαιώματα αυτά να εφαρμοστούν σε όλο τον κόσμο και όχι μόνο στα κράτη μέλη των Ηνωμένων Εθνών.

Παρακάτω αναγράφονται τα 30 άρθρα¹⁶ που αποτελούν τα Ανθρώπινα Δικαιώματα από το 1945 έως σήμερα.

ΑΡΘΡΟ 1

Όλοι οι άνθρωποι γεννιούνται ελεύθεροι και ίσοι στην αξιοπρέπεια και τα δικαιώματα. Είναι προικισμένοι με λογική και συνείδηση, και οφείλουν να συμπεριφέρονται μεταξύ τους με σεβασμό.

ΑΡΘΡΟ 2

Όλοι οι άνθρωποι μπορούν να επικαλεστούν όλα τα δικαιώματα και όλες τις ελευθερίες που προκηρύσσει η παρούσα Διακήρυξη, χωρίς καμία απολύτως διάκριση, ειδικότερα ως προς τη φυλή, το χρώμα, το φύλο, τη γλώσσα, τις θρησκείες, τις πολιτικές ή άλλες πεποιθήσεις, την εθνική ή κοινωνική καταγωγή, την περιουσία, τη γέννηση ή οποιαδήποτε άλλη κατάσταση. Δεν θα μπορεί ακόμα να γίνεται καμία διάκριση εξαιτίας του πολιτικού, νομικού ή διεθνούς καθεστώτος της χώρας από την οποία προέρχεται κανείς, είτε πρόκειται για χώρα ή εδαφική περιοχή ανεξάρτητη, υπό κηδεμονία ή υπεξουσία, ή που βρίσκεται υπό οποιονδήποτε άλλον περιορισμό κυριαρχίας.

ΑΡΘΡΟ 3

Κάθε άτομο έχει δικαίωμα στη ζωή, την ελευθερία και την προσωπική του ασφάλεια.

ΑΡΘΡΟ 4

¹⁵ Βλ. https://www.ohchr.org/EN/UDHR/Documents/UDHR_Translations/grk.pdf

¹⁶ Βλ. Διεθνής Αμνηστία, *Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου*, <https://www.amnesty.gr/universal-declaration-of-human-rights>

Κανείς δεν επιτρέπεται να ζει υπό καθεστώς δουλείας, ολικής ή μερικής. Η δουλεία και το δουλεμπόριο υπό οποιαδήποτε μορφή απαγορεύονται.

ΑΡΘΡΟ 5

Κανείς δεν επιτρέπεται να υποβάλλεται σε βασανιστήρια ούτε σε ποινή ή μεταχείριση σκληρή, απάνθρωπη ή ταπεινωτική.

ΑΡΘΡΟ 6

Καθένας, όπου και αν βρίσκεται, έχει δικαίωμα στην αναγνώριση της νομικής του προσωπικότητας.

ΑΡΘΡΟ 7

Όλοι είναι ίσοι απέναντι στον νόμο και έχουν δικαίωμα σε ίση προστασία του νόμου, χωρίς καμία απολύτως διάκριση. Όλοι έχουν δικαίωμα σε ίση προστασία από κάθε διάκριση που θα παραβίαζε την παρούσα Διακήρυξη και από κάθε πρόκληση για μια τέτοια δυσμενή διάκριση.

ΑΡΘΡΟ 8

Καθένας έχει δικαίωμα να ασκεί αποτελεσματικά ένδικα μέσα στα αρμόδια εθνικά δικαστήρια κατά των πράξεων που παραβιάζουν τα θεμελιακά δικαιώματα τα οποία του αναγνωρίζουν το Σύνταγμα και ο νόμος.

ΑΡΘΡΟ 9

Κανείς δεν μπορεί να συλλαμβάνεται, να κρατείται ή να εξορίζεται αυθαίρετα.

ΑΡΘΡΟ 10

Καθένας έχει δικαίωμα, με πλήρη ισότητα, να εκδικάζεται η υπόθεσή του δίκαια και δημόσια, από δικαστήριο ανεξάρτητο και αμερόληπτο, που θα αποφασίσει είτε για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του είτε, σε περίπτωση ποινικής διαδικασίας, για το βάσιμο της κατηγορίας που στρέφεται εναντίον του.

ΑΡΘΡΟ 11

1. Κάθε κατηγορούμενος για ποινικό αδίκημα πρέπει να θεωρείται αθώος, ωστόσο διαπιστωθεί η ενοχή του σύμφωνα με τον νόμο, σε ποινική δίκη, κατά την οποία θα του έχουν εξασφαλιστεί όλες οι απαραίτητες για την υπεράσπισή του εγγυήσεις.

2. Κανείς δεν θα καταδικάζεται για πράξεις ή παραλείψεις που, κατά τον χρόνο που τελέστηκαν, δεν συνιστούσαν αξιόποιο αδίκημα κατά το εσωτερικό ή το διεθνές δίκαιο. Επίσης, δεν επιβάλλεται ποινή βαρύτερη από εκείνη που ίσχυε κατά τον χρόνο που τελέστηκε η αξιόποινη πράξη.

ΑΡΘΡΟ 12

Κανείς δεν επιτρέπεται να υποστεί αυθαίρετες επεμβάσεις στην ιδιωτική του ζωή, την οικογένεια, την κατοικία ή την αλληλογραφία του, ούτε προσβολές της τιμής και της υπόληψης του. Καθένας έχει το δικαίωμα να τον προστατεύουν οι νόμοι από επεμβάσεις και προσβολές αυτού του είδους.

ΑΡΘΡΟ 13

1. Καθένας έχει το δικαίωμα να κυκλοφορεί ελεύθερα και να εκλέγει τον τόπο της διαμονής του στο εσωτερικό ενός κράτους

2. Καθένας έχει το δικαίωμα να εγκαταλείπει οποιαδήποτε χώρα, ακόμα και τη δική του, και να επιστρέφει σε αυτήν.

ΑΡΘΡΟ 14

1. Κάθε άτομο που καταδιώκεται έχει το δικαίωμα να ζητά άσυλο και του παρέχεται άσυλο σε άλλες χώρες.
2. Το δικαίωμα αυτό δεν μπορεί κανείς να το επικαλεστεί, σε περίπτωση δίωξης για πραγματικό αδίκημα του κοινού ποινικού δικαίου ή για ενέργειες αντίθετες προς τους σκοπούς και τις αρχές του ΟΗΕ.

ΑΡΘΡΟ 15

1. Καθένας έχει το δικαίωμα μιας ιθαγένειας.
2. Κανείς δεν μπορεί να στερηθεί αυθαίρετα την ιθαγένειά του ούτε το δικαίωμα να αλλάξει ιθαγένεια.

ΑΡΘΡΟ 16

1. Από τη στιγμή που θα φθάσουν σε ηλικία γάμου, ο άνδρας και η γυναίκα, χωρίς κανένα περιορισμό εξαιτίας της φυλής, της εθνικότητας ή της θρησκείας, έχουν το δικαίωμα να παντρεύονται και να ιδρύουν οικογένεια. Και οι δύο έχουν ίσα δικαιώματα ως προς τον γάμο, κατά τη διάρκεια του γάμου και κατά τη διάλυσή του.
2. Γάμος δεν μπορεί να συναφθεί παρά μόνο με ελεύθερη και πλήρη συναίνεση των μελλονύμφων.
3. Η οικογένεια είναι το φυσικό και το βασικό στοιχείο της κοινωνίας και έχει το δικαίωμα προστασίας από την κοινωνία και το κράτος.

ΑΡΘΡΟ 17

1. Κάθε άτομο, μόνο του ή με άλλους μαζί, έχει το δικαίωμα της ιδιοκτησίας.
2. Κανείς δεν μπορεί να στερηθεί αυθαίρετα την ιδιοκτησία του.

ΑΡΘΡΟ 18

Κάθε άτομο έχει το δικαίωμα της ελευθερίας της σκέψης, της συνείδησης και της θρησκείας. Στο δικαίωμα αυτό περιλαμβάνεται η ελευθερία για την αλλαγή της θρησκείας ή πεποιθήσεων, όπως και η ελευθερία να εκδηλώνει κανείς τη θρησκεία του ή τις θρησκευτικές του πεποιθήσεις, μόνος ή μαζί με άλλους, δημόσια ή ιδιωτικά, με τη διδασκαλία, την άσκηση, τη λατρεία και με την τέλεση θρησκευτικών τελετών.

ΑΡΘΡΟ 19

Καθένας έχει το δικαίωμα της ελευθερίας της γνώμης και της έκφρασης, που σημαίνει το δικαίωμα να μην υφίσταται δυσμενείς συνέπειες για τις γνώμες του, και το δικαίωμα να αναζητεί, να παίρνει και να διαδίδει πληροφορίες και ιδέες, με οποιοδήποτε μέσο έκφρασης, και από όλο τον κόσμο.

ΑΡΘΡΟ 20

1. Καθένας έχει το δικαίωμα να συνέρχεται και να συνεταιρίζεται ελεύθερα και για ειρηνικούς σκοπούς.
2. Κανείς δεν μπορεί να υποχρεωθεί να συμμετέχει σε ορισμένο σωματείο.

ΑΡΘΡΟ 21

1. Καθένας έχει το δικαίωμα να συμμετέχει στη διακυβέρνηση της χώρας του, άμεσα ή έμμεσα, με αντιπροσώπους ελεύθερα εκλεγμένους.

2. Καθένας έχει το δικαίωμα να γίνεται δεκτός, υπό ίσους όρους, στις δημόσιες υπηρεσίες της χώρας του.

3. Η λαϊκή θέληση είναι το θεμέλιο της κρατικής εξουσίας. Η θέληση αυτή πρέπει να εκφράζεται με τίμιες εκλογές, οι οποίες πρέπει να διεξάγονται περιοδικά, με καθολική, ίση και μυστική ψηφοφορία, ή με αντίστοιχη διαδικασία που να εξασφαλίζει την ελευθερία της εκλογής.

ΑΡΘΡΟ 22

Κάθε άτομο, ως μέλος του κοινωνικού συνόλου, έχει δικαίωμα κοινωνικής προστασίας. Η κοινωνία, με την εθνική πρωτοβουλία και τη διεθνή συνεργασία, ανάλογα πάντα με την οργάνωση και τις οικονομικές δυνατότητες κάθε κράτους, έχει χρέος να του εξασφαλίσει την ικανοποίηση των οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών δικαιωμάτων που είναι απαραίτητα για την αξιοπρέπεια και την ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητάς του.

ΑΡΘΡΟ 23

1. Καθένας έχει το δικαίωμα να εργάζεται και να επιλέγει ελεύθερα το επάγγελμά του, να έχει δίκαιες και ικανοποιητικές συνθήκες εργασίας και να προστατεύεται από την ανεργία.

2. Όλοι, χωρίς καμία διάκριση, έχουν το δικαίωμα ίσης αμοιβής για ίση εργασία.

3. Κάθε εργαζόμενος έχει δικαίωμα δίκαιης και ικανοποιητικής αμοιβής, που να εξασφαλίζει σε αυτόν και την οικογένειά του συνθήκες ζωής άξιες στην ανθρώπινη αξιοπρέπεια. Η αμοιβή της εργασίας, αν υπάρχει, πρέπει να συμπληρώνεται με άλλα μέσα κοινωνικής προστασίας.

4. Καθένας έχει το δικαίωμα να ιδρύει μαζί με άλλους συνδικάτα και να συμμετέχει σε συνδικάτα για την προάσπιση των συμφερόντων του.

ΑΡΘΡΟ 24

Καθένας έχει το δικαίωμα στην ανάπαυση, σε ελεύθερο χρόνο, και ιδιαίτερα, σε λογικό περιορισμό του χρόνου εργασίας και σε περιοδικές άδειες με πλήρεις αποδοχές.

ΑΡΘΡΟ 25

1. Καθένας έχει δικαίωμα σε ένα βιοτικό επίπεδο ικανό να εξασφαλίσει στον ίδιο και στην οικογένειά του υγεία και ευημερία, και ειδικότερα τροφή, ρουχισμό, κατοικία, ιατρική περίθαλψη όπως και τις απαραίτητες κοινωνικές υπηρεσίες. Έχει ακόμα δικαίωμα σε ασφάλιση για την ανεργία, την αρρώστια, την αναπηρία, τη χηρεία, τη γεροντική ηλικία, όπως και για όλες τις άλλες περιπτώσεις που στερείται τα μέσα της συντήρησής του, εξαιτίας περιστάσεων ανεξαρτήτων της θέλησής του.

2. Η μητρότητα και η παιδική ηλικία έχουν δικαίωμα ειδικής μέριμνας και περίθαλψης. Όλα τα παιδιά, ανεξάρτητα αν είναι νόμιμα ή εξώγαμα, απολαμβάνουν την ίδια κοινωνική προστασία.

ΑΡΘΡΟ 26

1. Καθένας έχει δικαίωμα στην εκπαίδευση. Η εκπαίδευση πρέπει να παρέχεται δωρεάν, τουλάχιστον στη στοιχειώδη και βασική βαθμίδα της. Η στοιχειώδης εκπαίδευση είναι υποχρεωτική. Η τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση πρέπει να εξασφαλίζεται για όλους. Η πρόσβαση στην ανώτατη παιδεία πρέπει να είναι ανοικτή σε όλους, υπό ίσους όρους, ανάλογα με τις ικανότητές τους.

2. Η εκπαίδευση πρέπει να αποβλέπει στην πλήρη ανάπτυξη της ανθρώπινης προσωπικότητας και στην ενίσχυση του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιακών ελευθεριών. Πρέπει να προάγει την κατανόηση, την ανεκτικότητα και τη φιλία

ανάμεσα σε όλα τα έθνη και σε όλες τις φυλές και τις θρησκευτικές ομάδες, και να ευνοεί την ανάπτυξη των δραστηριοτήτων των Ηνωμένων Εθνών για τη διατήρηση της ειρήνης.
3. Οι γονείς έχουν, κατά προτεραιότητα, το δικαίωμα να επιλέγουν το είδος της παιδείας που θα δοθεί στα παιδιά τους.

ΑΡΘΡΟ 27

1. Καθένας έχει το δικαίωμα να συμμετέχει ελεύθερα στην πνευματική ζωή της κοινότητας, να χαίρεται τις καλές τέχνες και να μετέχει στην επιστημονική πρόοδο και στα αγαθά της.

2. Καθένας έχει το δικαίωμα να προστατεύονται τα ηθικά και υλικά συμφέροντά του που απορρέουν από κάθε είδους επιστημονική, λογοτεχνική ή καλλιτεχνική παραγωγή του.

ΑΡΘΡΟ 28

Καθένας έχει το δικαίωμα να επικρατεί μια κοινωνική και διεθνής τάξη, μέσα στην οποία τα δικαιώματα και οι ελευθερίες που προκηρύσσει η παρούσα Διακήρυξη να μπορούν να πραγματώνονται σε όλη τους την έκταση.

ΑΡΘΡΟ 29

1. Το άτομο έχει καθήκοντα απέναντι στην κοινότητα, μέσα στα πλαίσια της οποίας και μόνο είναι δυνατή η ελεύθερη και ολοκληρωμένη ανάπτυξη της προσωπικότητάς του.

2. Στην άσκηση των δικαιωμάτων του και στην απόλαυση των ελευθεριών του κανείς δεν υπόκειται παρά μόνο στους περιορισμούς που ορίζονται από τους νόμους, με αποκλειστικό σκοπό να εξασφαλίζεται η αναγνώριση και ο σεβασμός των δικαιωμάτων και των ελευθεριών των άλλων, και να ικανοποιούνται οι δίκαιες απαιτήσεις της ηθικής, της δημόσιας τάξης και του γενικού καλού, σε μια δημοκρατική κοινωνία.

3. Τα δικαιώματα αυτά και οι ελευθερίες δεν μπορούν, σε καμία περίπτωση, να ασκούνται αντίθετα προς τους σκοπούς και τις αρχές των Ηνωμένων Εθνών.

ΑΡΘΡΟ 30

Καμιά διάταξη της παρούσας Διακήρυξης δεν μπορεί να ερμηνευθεί ότι παρέχει σε ένα κράτος, σε μια ομάδα ή σε ένα άτομο οποιοδήποτε δικαίωμα να επιδίεται σε ενέργειες ή να εκτελεί πράξεις που αποβλέπουν στην άρνηση των δικαιωμάτων και των ελευθεριών που εξαγγέλλονται σε αυτή.

2^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Ο Οργανισμός των Ηνωμένων Εθνών

2.1. Τι Είναι ο Οργανισμός των Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ)

Ο Οργανισμός των Ηνωμένων Εθνών ιδρύθηκε στις 24 Οκτωβρίου 1945. Τότε μόνο 50 χώρες παγκοσμίως αποτελούσαν μέλη των Ηνωμένων Εθνών, δεσμεύτηκαν να ζήσουν ειρηνικά σε ασφαλές περιβάλλον και να προωθήσουν αυτά τα ιδεώδη σε όλο τον κόσμο σε συνεργασία με τον οργανισμό. Στη συνέχεια και άλλες χώρες ήθελαν να προσέλθουν στα Ηνωμένα Έθνη και μέχρι σήμερα ο οργανισμός αποτελείται από 193 χώρες.

Με την είσοδο τους στον ΟΗΕ οι χώρες δεσμεύονται και κάνουν αποδεκτούς τους όρους και τις υποχρεώσεις που υποβάλλονται από τη σύμβαση του οργανισμού. Στον χάρτη περιγράφονται οι αρχές και τα ιδεώδη που πρέπει τα κράτη να σέβονται και να ακολουθήσουν. Ο ΟΗΕ θέλει να πετύχει τέσσερις¹⁷ σκοπούς:

- i. Διεθνής ειρήνη και ασφάλεια
- ii. Φιλικές σχέσεις μεταξύ των εθνών
- iii. Επίλυση διεθνών προβλημάτων
- iv. Σεβασμός των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

Αυτά όμως δεν αποτελούν μέρος κάποιας παγκόσμιας νομοθεσίας, για αυτό και δεν έχουν γίνει αποδεκτά από όλα τα κράτη. Παρέχουν όμως μεγάλη βοήθεια στο να υπάρχει ειρήνη μεταξύ των μελών και όλες οι διαδικασίες να γίνονται με Δημοκρατικό τρόπο, με σεβασμό στον άνθρωπο και στα δικαιώματα που έχει.

2.2 Το Σύστημα των Ηνωμένων Εθνών

Τα βασικά όργανα των Ηνωμένων Εθνών είναι τα εξής¹⁸:

- i. Η Γενική Συνέλευση
- ii. Το Συμβούλιο Ασφαλείας
- iii. Το Κοινωνικό και Οικονομικό Συμβούλιο
- iv. Το Συμβούλιο Κηδεμονίας
- v. Το Διεθνές Δικαστήριο
- vi. Η Γραμματεία

Σύστημα όμως των Ηνωμένων Εθνών δεν αποτελούν μόνο τα όργανα, αλλά και οι οργανώσεις, τα προγράμματα και τα ταμεία που έχουν δημιουργηθεί από τον οργανισμό και χωρίζονται σε δυο κατηγορίες. Στην 1^η κατηγορία περιλαμβάνονται ιδρύματα, ταμεία, σωματεία που έχουν δημιουργηθεί από τη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ, όπως: UNICEF, UNDCP, UNU, NEF κλπ. Η 2^η κατηγορία περιλαμβάνει αυτόνομες οργανώσεις που οι σχέσεις τους με τα Ηνωμένα Έθνη διέπονται από ειδικές ενδοκυβερνητικές συμφωνίες. Οι συγκεκριμένες οργανώσεις, έχουν μεγάλες διεθνείς ευθύνες σε ατομικό, κοινωνικό, οικονομικό και περιβαλλοντικό επίπεδο. Έχουν δικά τους όργανα διακυβέρνησης τα οποία συνεργάζονται στενά με τον ΟΗΕ και μεταξύ

¹⁷ Βλ. Τα Ηνωμένα Έθνη: Μια εισαγωγή για μαθητές
<https://unric.org/el>

¹⁸ Βλ. Κύρια όργανα του οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών
<https://www.un.org/en/sections/about-un/main-organs/>

τους για την προάσπιση των ελευθεριών και των υποχρεώσεων. Τέτοιες οργανώσεις είναι: UNESCO, WORLD BANK, UPU κλπ.

2.3 Βασικά Σημεία στην Ιστορία του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών

Κατά τη διάρκεια του Β Παγκοσμίου Πολέμου, όπου οι άνθρωποι ήταν απογοητευμένοι από την σκληρή και βάρβαρη δοκιμασία του πολέμου, ήθελαν να βρουν μια αδιέξοδο. Λόγω αυτών των καταστάσεων ενθάρρυναν την ίδρυση ενός καινοτόμου διεθνή οργανισμού. Για την ίδρυση του έγιναν πολλές συζητήσεις και διαπραγματεύσεις, όπου στο κέντρο αυτών βρισκόντουσαν ο Αμερικανός Πρόεδρος Φραγκλίνο Ρούσβελτ, ο Βρετανός Πρωθυπουργός Ουίνστον Τσώρτσιλ και ο Σοβιετικός ηγέτης Ιωσήφ Στάλιν.

Χάρτης του Ατλαντικού 1941¹⁹

Από την αρχή του πολέμου οι ΗΠΑ και η Μεγάλη Βρετανία ήθελαν να προωθήσουν την δημιουργία ενός μεγάλου και σταθερού συστήματος γενικής ασφάλειας. Αυτό μπορούσε να γίνει εφικτό με την ίδρυση ενός διεθνούς οργανισμού. Σκοπός της Μεγάλης Βρετανίας στην πραγματικότητα ήταν η διασφάλιση της συνεργασίας με την Αμερική, καθώς και η ανάπτυξη φιλικών σχέσεων με την Σοβιετική Ένωση. Πέρα από τις ενστάσεις του Σοβιετικού ηγέτη για τον οργανισμό, αποφάσισε να πάρει μέρος γιατί η χώρα του βρισκόταν εκτεθειμένος από τα μικρά κράτη γύρω του. Οι Μεγάλες αυτές δυνάμεις θα ήταν το κέντρο του συστήματος συλλογικής ασφάλειας, για να γίνεις ωστόσο ο οργανισμός πιο ισχυρός δεν μπορούσε να περιοριστεί μόνο σε αυτές τις τρεις δυνάμεις, έτσι έδωσε την ευκαιρία επιρροής στις διεθνείς σχέσεις και στα μικρότερα κράτη.

Η διάσκεψη του Κεμπέκ 1944²⁰

Η απόφαση για τη δημιουργία ενός νέου οργανισμού από τις μεγάλες δυνάμεις έλαβε χώρα στη διάσκεψη του Κεμπέκ τον Αύγουστο του 1943 και επικυρώθηκε λίγο αργότερα με τη δήλωση της Μόσχας την οποία υπέγραψαν οι ΗΠΑ, η Μεγάλη Βρετανία, η Σοβιετική Ένωση και η Κίνα. Τον Αύγουστο του 1944 οι εκπρόσωποι των παραπάνω κρατών, συγκεντρώθηκαν στη Ουάσιγκτον και σύστησαν ένα σχέδιο που περιλάμβανε τους βασικούς άξονες του Οργανισμού. Για την αποφυγή των λαθών του προηγούμενου σχήματος, άλλαξαν τις λειτουργίες και τις αρμοδιότητες των βασικών οργάνων του Οργανισμού. Το σημαντικότερο όργανο αποτελεί το Συμβούλιο Ασφαλείας, το οποίο θα ήταν το μοναδικό αρμόδιο όργανο για την διασφάλιση της παγκόσμιας ειρήνης ασφάλειας και κατάργησης της κάθε μορφής βίας.

Η Διάσκεψη της Γιάλτα 1945²¹

Τον Φεβρουάριο του 1945 η διάσκεψη στη Γιάλτα έδωσε την ευκαιρία στους τρεις μεγάλους ηγέτες να επαναπροσδιορίσουν συγκεκριμένα πράγματα που δεν εγκρίθηκαν στη Ουάσιγκτον. Αυτό αφορούσε κυρίως την ψηφοφορία του Συμβουλίου Ασφαλείας. Οι τρεις Δυνάμεις αποφάσισαν να γίνει αποδεκτή το δικαίωμα ακύρωσης ή επαναδιαπραγμάτευσης σχεδόν σε όλες τις αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας, εκτός εκείνων που είχαν σχέση με διαδικαστικά θέματα.

¹⁹ Βλ. <https://unric.org/el/1941-1950-2/>

²⁰ Βλ. ο.π

²¹ Βλ. ο.π

Διάσκεψη στο Σαν Φρανσίσκο²²

Στις 25 Απριλίου του 1945 οι τρεις δυνάμεις συγκεντρώθηκαν για την τελική επεξεργασία του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών. Στη συγκέντρωση πήραν μέρος εκπρόσωποι από 51 χώρες παγκοσμίως. Πιο συγκεκριμένα, είκοσι δυο χώρες από την Αμερική, από την Ευρώπη συμμετείχαν μόνο δεκατέσσερα κράτη επειδή ο πόλεμος βρισκόταν ακόμα σε εξέλιξη. Επίσης, πήραν μέρος εννέα Ασιατικές χώρες, δυο χώρες από την Ωκεανία και τέσσερις Αφρικανικές χώρες.

Ο τελικός Χάρτης των Ηνωμένων Εθνών²³

Μετά από μια σειρά σκληρών διαπραγματεύσεων και μετά τον θάνατο του Ρούσβελτ, ακολούθησε το τελικό κείμενο του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, όπου εγκρίθηκε με ομοφωνία στις 25 Ιουνίου και υπογράφηκε στις 26 Ιουνίου υπό την παρουσία του νέου Αμερικανικού Προέδρου, τον Χάρι Τρούμαν. Ο Χάρτης τέθηκε σε ισχύ στις 24 Οκτώβριου του 1945. Ο Οργανισμός των Ηνωμένων Εθνών αφού κατάφερε να ενώσει πολλά κράτη, είχε ως βασική του αποστολή την παγκόσμια ειρήνη και ασφάλεια.

2.4 Οι Αρχές των Ηνωμένων Εθνών

Στο προοίμιο²⁴ του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών αναφέρεται ότι όλα τα κράτη του Οργανισμού είναι αποφασισμένοι:

1. Οι επόμενες γενιές να ζουν ειρηνικά, γιατί ο πόλεμος έχει λεηλατήσει αρκετά το ανθρώπινο είδος.
2. Να σέβονται τα ανθρώπινα δικαιώματα, τον άνθρωπο και την αξιοπρέπεια του. Να μην υπάρχουν διακρίσεις ανάμεσα στους ανθρώπους, να υπάρχει ισότητα στα δύο φύλα και γενικότερα σε όλα τα άτομα της κοινωνίας.
3. Να παραχθούν οι απαραίτητες συνθήκες, όπου θα είναι εφικτό να υπάρξει δικαιοσύνη και σεβασμός προς τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το διεθνές δίκαιο.
4. Να συνεισφέρουν στη κοινωνική εξέλιξη και τη προαγωγή του βιοτικού επιπέδου μέσα από τις ελευθερίες.
5. Να δείξουν ανοχή ώστε να ζουν σε ένα πνεύμα καλής γειτονίας.
6. Να διατηρήσουν την διεθνή ειρήνη και ασφάλεια
7. Να εξασφαλίσουν ότι δεν θα υπάρξουν παραβάσεις και δεν θα χρησιμοποιείται ένοπλη βία, παρά μόνο για το κοινό συμφέρον.
8. Να επικαλεστούν στους διεθνείς θεσμούς για να συμβάλλουν στην οικονομική και κοινωνική πρόοδο των λαών.

2.5 Οι δέκα αρχές του Οικουμενικού Συμφώνου των Ηνωμένων Εθνών

Το Οικουμενικό Σύμφωνο²⁵ ήταν μια ιδέα του Γενικού Γραμματέα του ΟΗΕ, Kofi Annan διατυπώθηκε το 1999 και πραγματοποιήθηκε το 2000. Σκοπός της συμφωνίας αυτής είναι

²² Βλ. ο.π

²³ Βλ. ο.π

²⁴ Βλ. Χάρτη του ΟΗΕ, Εισαγωγικό σημείωμα

<https://unric.org/el>

²⁵ Βλ. Εταιρική κοινωνική ευθύνη – Η όψη του ανθρώπινου δυναμικού, Η θεσμική προσέγγιση της ΕΚΕ διεθνώς.

https://repository.kallipos.gr/bitstream/11419/4806/1/05_chapter_05.pdf

να παροτρύνει τις επιχειρήσεις να προωθούν και να εφαρμόζουν τις δέκα αρχές που αφορούν τα ανθρώπινα δικαιώματα, την εργασία, το περιβάλλον και την καταπολέμηση της διαφθοράς. Αυτές οι αρχές αφορούν τις αξίες της επιχείρησης και των δραστηριοτήτων τους ώστε να αναπτύσσονται σε ένα υγιές επιχειρηματικό περιβάλλον (εταιρική βιωσιμότητα). Η υιοθέτηση των αρχών του παγκοσμίου συμφώνου από τις επιχειρήσεις διαμορφώνει την εταιρική κουλτούρα, πως οι επιχειρήσεις πρέπει να δημιουργήσουν αίσθημα ευθύνης και σεβασμού προς τους εργαζόμενους, την κοινωνία, καθώς και το περιβάλλον.

Οι αρχές αυτές βασίζονται στα εξής έγγραφα :

- Την Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου
- Τη Διακήρυξη Θεμελιωδών αρχών και δικαιωμάτων στην εργασία
- Τη Διακήρυξη του Ρίο για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη
- Τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών κατά της Διαφθοράς

Οι επιχειρήσεις έχουν τις ακόλουθες ευθύνες:

Ανθρώπινα Δικαιώματα

Αρχή 1: Υποστήριξη, σεβασμός και προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όπως αυτά αναγνωρίζονται διεθνώς.

Αρχή 2: Αποφυγή παραβίασης ανθρωπίνων δικαιωμάτων

Εργασία

Αρχή 3: Προάσπιση της ελευθερίας του συνεταιρίζεσθαι και η ουσιαστική αναγνώριση του δικαιώματος της συλλογικής διαπραγμάτευσης.

Αρχή 4: Η εξάλειψη όλων των μορφών αναγκαστικής ή υποχρεωτικής εργασίας.

Αρχή 5: Η ουσιαστική κατάργηση της παιδικής εργασίας.

Αρχή 6: Η εξάλειψη των διακρίσεων σε θέματα εργασίας και απασχόλησης.

Περιβάλλον

Αρχή 7: Η υποστήριξη μίας προληπτικής προσέγγισης όσον αφορά τις περιβαλλοντικές προκλήσεις.

Αρχή 8: Η ανάληψη πρωτοβουλιών για την προώθηση μεγαλύτερης περιβαλλοντικής ευθύνης .

Αρχή 9: Η ανάπτυξη και διάδοση περιβαλλοντικά φιλικών τεχνολογιών

Καταπολέμηση της διαφθοράς

Αρχή 10: Η προσπάθεια εξάλειψης όλων των μορφών διαφθοράς σε όλες τις μορφές, συμπεριλαμβανομένου του εκβιασμού και της δωροδοκίας

2.6 ΟΗΕ και Ατζέντα 2030

«Αν όσοι έχουμε εξουσία, όπου και αν βρισκόμαστε, σε οποιαδήποτε χώρα αλλά και σε οποιοδήποτε επίπεδο της κοινωνίας είμαστε ηγέτες, αρχίζαμε να εργαζόμαστε από κοινού, θα εξαλείψαμε την έσχατη φτώχεια και θα διασφαλίζαμε ότι η φτώχεια θα γινόταν παρελθόν μέσα σε είκοσι χρόνια από τώρα. Είναι ηθικό καθήκον καθενός από μας ως ανθρώπινα όντα.»

Ζοζέ Ράμος – Ορτα 1949

Πρόεδρος του Ανατολικού Τιμόρ (2007-2012)

Στην συνέλευση του ΟΗΕ τον Σεπτέμβριο του 2015, υιοθετήθηκε από τα μέλη του ένα πρόγραμμα, η Ατζέντα 2030 που θέτει ως βασικό σκοπό τη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου κάθε μέλους της κοινωνίας, κατά τη διάρκεια των 15 επόμενων ετών. Η Ατζέντα περιλαμβάνει 17 στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης, οι οποίοι αφορούν την μείωση της φτώχειας και της αδικίας, την ενίσχυση της ισότητας και την προστασία του περιβάλλοντος. Η Ατζέντα απευθύνεται σε όλες τις χώρες του κόσμου, αλλά δεν είναι υποχρεωτική να την εφαρμόσουν.

Οι Κυβερνήσεις των χωρών που υιοθέτησαν την Ατζέντα 2030, έπρεπε να αναλάβουν εθνικά ζητήματα δράσης ώστε οι στόχοι να εφαρμοστούν και να γίνουν εφικτοί. Το κράτος πρέπει να αναλάβει την ευθύνη για την ενημέρωση της κοινωνίας σχετικά με τις δεσμεύσεις που έχει αναλάβει να εφαρμόσει, για την μείωση των παραβάσεων τόσο από το κράτος, όσο και από τα μέλη της κοινωνίας. Επίσης για την επίτευξη των στόχων σημαντικό ρόλο παίζουν οι επιχειρήσεις. Αυτές με τη σειρά τους πρέπει να αναλάβουν δράσεις για την ομαλή λειτουργία στην ενσωμάτωση των στόχων. Οι επιχειρήσεις πρέπει να συμβαδίζουν με την φιλοσοφία των στόχων, να λειτουργούν με υπευθυνότητα και με σεβασμό προς την κοινωνία, τον άνθρωπο και το περιβάλλον, ώστε να δραστηριοποιούνται και να αναπτύσσονται σε ένα υγιές επιχειρηματικό περιβάλλον με ίσες ευκαιρίες για όλους.

Οι στόχοι²⁶ αναλύονται παρακάτω, όπως αυτοί παρουσιάζονται από την Γενική Γραμματεία της Κυβέρνησης.

- i. *Εξάλειψη της φτώχειας σε όλες τις μορφές*
Στις αναπτυσσόμενες χώρες υπάρχουν άνθρωποι που ζουν με λιγότερα από \$1,25 την ημέρα. Η έλλειψη του εισοδήματος ενισχύει την φτώχεια και αποδυναμώνει τις ανθρώπινες αξίες. Δεν αφήνει περιθώρια για ένα αξιοπρεπές βιοτικό επίπεδο.
- ii. *Εξάλειψη της πείνας, όλοι έχουν δικαίωμα στην σίτιση και στην καλή διατροφή. Ανάπτυξη της βιώσιμης αγροτικής παραγωγής.*
Με την ανάπτυξη της αγροτικής παραγωγής (γεωργία, κτηνοτροφία, αλιεία κλπ), μπορεί όλος ο κόσμος να έχει ένα αξιοπρεπές εισόδημα και να έχει πρόσβαση σε καλή και σωστή διατροφή. Προστατεύει έτσι το περιβάλλον από καταστροφές (κλιματική αλλαγή), προστατεύει τους φυσικούς πόρους και δίνει στην ανθρωπότητα όσα χρειάζεται για να ζήσει.
- iii. *Βελτίωση και προώθηση της καλής υγείας για όλους τους ανθρώπους*
Η βελτίωση της ζωής ξεκινάει από την πρόσβαση όλων σε καθαρό νερό, σε πρώτες ύλες και σε εγκαταστάσεις υγιεινής. Η υγεία ενισχύεται με την μείωση της θνησιμότητας, την παροχή φαρμάκων και εμβολίων, κυρίως σε ευπαθείς ομάδες και προώθηση της αειφόρου ανάπτυξης.
- iv. *Εξασφάλιση ίσων ευκαιριών στην εκπαίδευση και προώθηση της δια βίου μάθησης*
Το βασικότερο θεμέλιο για την βελτίωση της ζωής είναι η ενίσχυση της εκπαίδευσης. Σκοπός είναι η βελτίωση των εκπαιδευτικών εγκαταστάσεων, έτσι ώστε να υπάρχει πρόσβαση σε εκπαίδευση σε όλα τα επίπεδα και σε όλους τους ανθρώπους (ενίσχυση εκπαίδευσης των γυναικών).
- v. *Διασφάλιση της ισότητας των δυο φύλων*
Στην σημερινή εποχή όπου η πρόοδος για την ισότητα των δύο φύλων είναι αισθητή, σε πολλές χώρες η γυναίκα εξακολουθεί να είναι υποδεέστερη, να μην μπορεί να εκφέρει άποψη, να κακοποιείται, να μην επιτρέπεται να εργάζεται κλπ.

²⁶ Βλ. Οι 17 στόχοι βιώσιμης ανάπτυξης

<http://www.csrcyprus.org.cy/el/page/stoxoi-viosimis-anaptiksis>

Στόχος για το 2030 είναι η εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών, η ίση μεταχείριση, η πρόσβαση στην εκπαίδευση, στην εργασία και στα κοινά.

- vi. *Εξασφάλιση πρόσβασης σε νερό και αποχέτευση*
Ένα σημαντικό ζήτημα που πλήττει τον πλανήτη μας ακόμα και σήμερα, είναι η πρόσβαση σε καθαρό και πόσιμο νερό. Πολλοί άνθρωποι ζουν υπό αντίξοες συνθήκες χωρίς νερό, αποχέτευση και υγιεινή. Όπου λόγω αυτών αρκετοί άνθρωποι (κυρίως παιδιά) πεθαίνουν από αρρώστιες. Γι' αυτό, σκοπός μέχρι το 2030, είναι να υπάρχει πρόσβαση σε καθαρό και πόσιμο νερό για όλους. Να γίνουν οι κατάλληλες υποδομές για αποχέτευση και να τηρούνται οι βασικοί κανόνες υγιεινής.
- vii. *Εξασφάλιση πρόσβασης σε οικονομικές, αξιόπιστες, βιώσιμες και σύγχρονες μορφές ενέργειας*
Στις μέρες μας η ενέργεια αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα ζητήματα. Όλες μας οι δραστηριότητες σχετίζονται με αυτή (καύσιμα για το αυτοκίνητο, θέρμανση, ρεύμα κλπ). Σκοπός είναι να επεκταθούν και να βελτιωθούν οι υποδομές και οι τεχνολογίες που βοηθούν στην εύρεση και κατανάλωση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, διαφορετικά το πλήγμα για τον πλανήτη μας θα είναι μεγάλο.
- viii. *Ενίσχυση της βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης και αξιοπρεπής εργασία για όλους*
Η φτώχεια έχει παίξει σημαντικό ρόλο στην υποκατανάλωση (μείωση της ζήτησης των αγαθών) και συνεπώς στην ανεργία. Η κοινωνία δεν αναπτύσσεται, δεν ανοίγουν θέσεις εργασίας που να προσφέρουν αξιοπρεπείς αμοιβές και δεν έρχεται οικονομική ανάπτυξη. Σκοπός μέχρι το 2030 είναι να αυξηθεί το κατά κεφαλήν εισόδημα. Να υπάρχει παραγωγική απασχόληση, με αξιοπρεπείς θέσεις εργασίας για όλους χωρίς διακρίσεις, έτσι ώστε να ανακάμψει η οικονομία.
- ix. *Δημιουργία ανθεκτικών υποδομών, προώθηση της βιώσιμης βιομηχανίας και καινοτομίας*
Για την επίτευξη της βιώσιμης ανάπτυξης, σημαντική είναι η επένδυση σε υποδομές, μεταφορές, ενέργεια, ύδρευση. Έτσι αυξάνεται η παραγωγικότητα και τα εισοδήματα. Συνεπώς ενισχύεται η οικονομία και μειώνεται η φτώχεια. Η βιώσιμη βιομηχανική ανάπτυξη παρέχει τις καινοτόμες τεχνολογίες για την ορθή λειτουργία της και για περιβαλλοντικά ζητήματα.
- x. *Μείωση της ανισότητας εντός και μεταξύ των χωρών*
Αν και η διεθνής κοινότητα έχει σημειώσει μεγάλη βελτίωση για τις ανισότητες μεταξύ των χωρών, αυτές εντός των χωρών έχουν αυξηθεί. Η οικονομική ανάπτυξη δεν αρκεί για την μείωση της φτώχειας, οι αναπτυσσόμενες χώρες εξακολουθούν να μην έχουν πρόσβαση σε σημαντικές υπηρεσίες όπως υγεία. Για την μείωση των ανισοτήτων σε εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο, πρέπει να υπάρχει αειφόρο ανάπτυξη²⁷ και να δοθεί έμφαση στις ευάλωτες και περιθωριοποιημένες ομάδες.
- xi. *Ασφαλείς πόλεις, ανθεκτικοί και βιώσιμοι οικισμοί χωρίς αποκλεισμούς*
Οι πόλεις αποτελούν κέντρα ανάπτυξης των κοινωνιών, έχουν ευδοκιμήσει το εμπόριο, τον πολιτισμό, την επιστήμη κλπ. Έχουν δώσει την δυνατότητα στον άνθρωπο να εξελιχθεί σε πολλούς τομείς. Οι προκλήσεις όμως για την διατήρηση τους είναι πολλές. Πρέπει να βρεθούν βιώσιμοι πόροι, να προστατευτεί η πολιτισμική και φυσική κληρονομιά, ώστε να μπορούν να δώσουν νέες θέσεις εργασίας και να μειωθούν οι ανισότητες, να βελτιωθούν οι υποδομές, να υπάρχουν

²⁷ Αειφόρος ανάπτυξη (ή αλλιώς βιώσιμη ανάπτυξη) αποτελεί την οικονομική ανάπτυξη που σχεδιάζεται και υλοποιείται λαμβάνοντας υπόψη κατά κύριο λόγο την προστασία του περιβάλλοντος και τη βιωσιμότητα.

ίσες ευκαιρίες για όλους και πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες (υγεία, σίτιση, στέγαση κλπ).

- xii. *Εξασφάλιση προτύπων βιώσιμης κατανάλωσης και παραγωγής*
Η βιωσιμότητα ξεκινάει από την παραγωγή. Οι επιχειρήσεις πρέπει να αξιοποιήσουν σωστά τους πόρους (βιώσιμοι πόροι), να παράγονται περισσότερα αγαθά με λιγότερες και καλύτερες πρώτες ύλες. Η εφοδιαστική αλυσίδα πρέπει να λειτουργεί αποτελεσματικά από τον προμηθευτή, τον παραγωγό μέχρι τον τελικό καταναλωτή. Σκοπός είναι να αλλάξουν οι καταναλωτικές συνήθειες, να μειωθούν τα απόβλητα, να υπάρχει πρόσβαση σε οικολογικά αγαθά, υπηρεσίες και θέσεις εργασίας, έτσι ώστε να βελτιωθεί η ποιότητα ζωής.
- xiii. *Ανάληψη άμεσης δράσης για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής και των επιπτώσεων της στον πλανήτη*
Η κλιματική αλλαγή πλήττει τον πλανήτη μας εδώ και χρόνια. Κοστίζει ακριβά στην ανθρωπότητα, καθώς καταστρέφονται καλλιέργειες, δάση, και θαλάσσια ύδατα. Η κλιματική αλλαγή ενισχύεται από το φαινόμενο του θερμοκηπίου, πρέπει να στραφούμε σε πολιτικές που είναι φιλικές προς το περιβάλλον όπως, ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, ανακύκλωση, μείωση ρύπων από εργοστάσια (ενσωμάτωση φίλτρων). Η κλιματική αλλαγή επηρεάζει όλο τον πλανήτη και όχι μεμονωμένα μία χώρα, με αποτέλεσμα να υποστούν όλοι τις συνέπειες. Έτσι πρέπει να εργαστούμε όλοι ομαδικά και ο καθένας μόνος του ώστε να καταπολεμήσουμε το φαινόμενο αυτό και τις επιπτώσεις του.
- xiv. *Διατήρηση και βιώσιμη χρήση των ωκεανών, των θαλασσών και των θαλάσσιων πόρων προς την κατεύθυνση της βιώσιμης ανάπτυξης*
Η ζωή στους ωκεανούς και στις θάλασσες είναι πολύ σημαντική για την διατήρηση του πλανήτη μας. Από εκεί προέρχεται το 22% του οξυγόνου που υπάρχει στην ατμόσφαιρα. Η θάλασσα δίνει ζωή στα οικοσυστήματα και στην διατήρησή τους. Το πόσιμο νερό, το κλίμα, ακόμα και ένα μεγάλο ποσοστό της διατροφής μας προέρχεται από αυτή. Σκοπός είναι να μειωθεί η θαλάσσια μόλυνση, να προστατεύονται τα είδη υπό εξαφάνιση και να μειωθεί η ανεξέλεγκτη και επικίνδυνη για την θαλάσσια ζωή αλιεία.
- xv. *Προστασία, αποκατάσταση και προώθηση της βιώσιμης χρήσης των χερσαίων οικοσυστημάτων και διαχείριση κάθε μορφής μόλυνσης και καταστροφής δασών που είναι απειλητικές για την βιοποικιλότητα*
Τα δάση όπως και η θάλασσα αποτελούν πηγή ζωής, καθώς μόνο τα δάση καλύπτουν το 30% της επιφάνειας του πλανήτη. Η αποψίλωση και η απερίμωση των δασών που προκαλούνται από ανθρώπινες δραστηριότητες έχουν αρνητικό αντίκτυπο στο περιβάλλον καθώς πολλά είδη δεν μπορούν να επιβιώσουν στα δάση λόγω έλλειψης τροφής και με το πέρασμα του χρόνου να εξαφανίζονται. Σκοπός λοιπόν είναι η προστασία του περιβάλλοντος και συνεπώς η προστασία του οικοσυστήματος και της βιοποικιλότητας.
- xvi. *Προώθηση ειρηνικών, δίκαιων και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνιών*
Για την βιώσιμη ανάπτυξη, η ύπαρξη της ειρήνης παίζει σημαντικό ρόλο. Η συνεργασία μεταξύ των χωρών θα αποφέρει μεγάλη ανάπτυξη σε όλους τους τομείς και θα μειώσει την φτώχεια. Σκοπός της ατζέντας είναι να προάγει το κράτος δικαίου εθνικό και διεθνές επίπεδο. Να έχουν όλοι ίση πρόσβαση στην δικαιοσύνη και να μην υπάρχουν διακρίσεις.
- xvii. *Ενίσχυση των μέσων εφαρμογής και αναζωογόνηση της παγκόσμιας συνεργασίας αειφόρο ανάπτυξη*
Για ένα επιτυχημένο πρόγραμμα αειφόρου ανάπτυξης πρέπει να υπάρξει συνεργασία μεταξύ των κυβερνήσεων, του ιδιωτικού τομέα και της κοινωνίας. Οι

συνεργασίες αυτές με κοινούς στόχους, βασισμένες πάνω στις αρχές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και στις ηθικές αξίες, θα αποφέρουν μακροπρόθεσμα οφέλη όσο για τους ανθρώπους, τόσο και για το περιβάλλον. Το βασικότερο ρόλο έχουν οι κυβερνήσεις όπου πρέπει να εξασφαλίσουν επενδύσεις για την ενίσχυση της οικονομίας και να θέσουν κατευθύνσεις για την επίτευξη των στόχων.

3^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Επιχείρηση

«Οι άνθρωποι αγωνίζονται πιο σκληρά για τα συμφέροντα τους παρά για τα δικαιώματά τους»

Ναπολέον Βοναπάρτης 1769-1821

Γάλλος ηγέτης

3.1 Επιχείρηση

Η επιχείρηση αποτελεί σημαντικό στοιχείο της κοινωνίας, τα προϊόντα και οι υπηρεσίες που χρησιμοποιούνται καθημερινά προέρχονται από αυτή. Είναι μια παραγωγική – οικονομική μονάδα, που παράγει και προσφέρει προϊόντα και υπηρεσίες που καταναλώνουμε. Επιπρόσθετα προσφέρει εργασία και εισόδημα στα μέλη της κοινωνίας. Η επιχείρηση φορολογείται από το κράτος με σκοπό να προσφέρει χρήματα στον κρατικό προϋπολογισμό. Λόγω των λειτουργιών της, συμβάλλει στην ανάπτυξη και στην εξέλιξη της οικονομίας μιας κοινωνίας και ευρύτερα μιας χώρας.

Η επιχείρηση διαθέτει στην αγορά τα προϊόντα της έναντι μιας χρηματικής τιμής, για να καλύψει τα έξοδα της και να εξασφαλίσει κέρδος. Στην πραγματικότητα το κέρδος αποτελεί η αμοιβή για το «ρίσκο²⁸» που αναλαμβάνει, διαθέτοντας το κεφάλαιο της στις εγκαταστάσεις και σε μηχανές.

Ορισμοί

«Επιχείρηση²⁹ θεωρείται κάθε οικονομική μονάδα που παράγει υλικά προϊόντα ή υπηρεσίες συνδυάζοντας κατάλληλα τους συντελεστές παραγωγής (κεφάλαιο, εργασία, εγκαταστάσεις, επιχειρηματικότητα) προκειμένου να επιτύχει τους στόχους της».

«Η επιχείρηση³⁰ είναι μια παραγωγική - οικονομική μονάδα καθώς συνδυάζει και αξιοποιεί τους παραγωγικούς συντελεστές προκειμένου να παράγει προϊόντα ή υπηρεσίες με σκοπό την διάθεση τους στον τελικό καταναλωτή.»

Επομένως, ας ορίσουμε την επιχείρηση ως μια οικονομική μονάδα που με τον συνδυασμό και την μεταποίηση των συντελεστών παραγωγής³¹ δίνει στους καταναλωτές προϊόντα ή παρέχει κάποια υπηρεσία για την κάλυψη των αναγκών των καταναλωτών και έχει ως σκοπό το κέρδος.

²⁸ Το επιχειρηματικό ρίσκο (Business risk) είναι συνδεδεμένο με την έννοια της επιχειρηματικότητας. Οι πηγές του αφορούν τόσο εσωτερικούς όσο και εξωτερικούς παράγοντες που επηρεάζουν μια επιχείρηση, όπως είναι οι αλλαγές στο περιβάλλον του ανταγωνισμού ή απρόσμενες αποχωρήσεις σε διοικητικό επίπεδο.

²⁹ Βλ. *Αρχές Οργάνωσης & Διοίκησης Επιχειρήσεων*, Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ, σελ 16

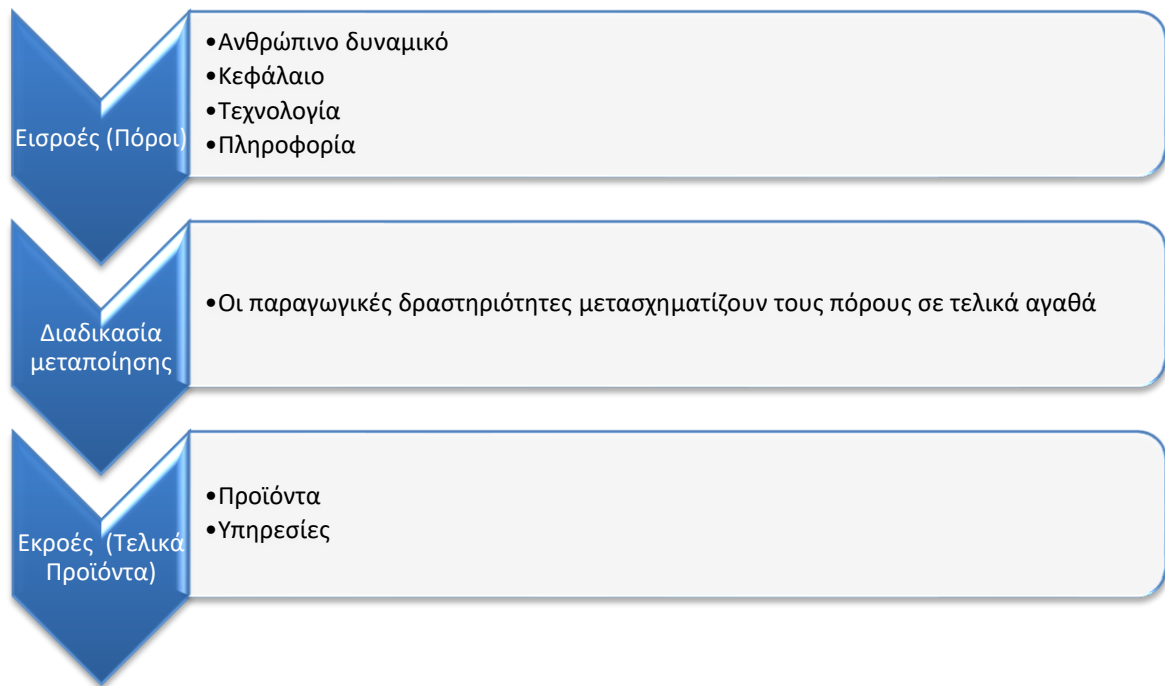
³⁰ Βλ. <https://sites.google.com/site/epicheirleitourgiasaspete/kephalaio-1/orismos-epicheireses>

³¹ Οι συντελεστές παραγωγής μιας επιχείρησης διαχωρίζονται σε έμψυχους και άψυχους. Στους έμψυχους συντελεστές παραγωγής περιλαμβάνεται το ανθρώπινο δυναμικό (οι εργαζόμενοι της επιχείρησης). Στους άψυχους συντελεστές παραγωγής περιλαμβάνονται οι εγκαταστάσεις (εργοστάσια, αποθήκες), ο εξοπλισμός (μηχανήματα, μέσα μεταφοράς), άυλα περιουσιακά στοιχεία (επωνυμία, εμπορικό σήμα) κ.α.

Για την καλή επίδοση ενός οργανισμού πρέπει οι πόροι (οι συντελεστές παραγωγής) του να χρησιμοποιούνται με τον καλύτερο δυνατό τρόπο ώστε το κόστος παραγωγής να είναι χαμηλό.

Παρακάτω βλέπουμε σχηματικά πως λειτουργεί μία επιχείρηση.

Σχήμα 3.1



3.2 Επιχείρηση και Κοινωνία

Η επιχείρηση είναι ένας σημαντικός θεσμός, ίσης σπουδαιότητας με τους υπόλοιπους θεσμούς (όπως για παράδειγμα το σχολείο). Αποτελεί βασικό πυλώνα της κοινωνίας, που μέσω αυτής αναπτύσσεται και εξελίσσεται σε όλους τους τομείς όπως την μείωση της ανεργίας και των ανισοτήτων.

Επιπλέον, η επιχείρηση αποτελεί μια κοινωνική οργάνωση. Για την εκτέλεση των εργασιών απαιτείται ανθρώπινο δυναμικό, που πρέπει να συνεργαστεί είτε σε ομάδα είτε ατομικά για να φέρουν εις πέρας την αποστολή τους. Μεταξύ αυτών υπάρχουν συγκρούσεις, διαπραγματεύσεις και σχέσεις εξουσίας (κάποιος οργανώνει, κάποιος εκτελεί) λόγω των διαφορετικών συμφερόντων που πρεσβεύουν (είτε αυτό πρόκειται για ανταγωνισμό, είτε για διαφορετική ιδέα - αντίληψη). Στο πλαίσιο αυτής αναπαράγονται κοινωνικές σχέσεις και εκδηλώνεται ένας τρόπος συλλογικής δράσης.

3.3 Μορφές και Είδη Επιχειρήσεων

Οι διακρίσεις των επιχειρήσεων γίνονται με πολλά κριτήρια, όπως:

1. Σύμφωνα με το αντικείμενο απασχόλησης διακρίνονται σε επιχειρήσεις πρωτογενούς, δευτερογενούς, τριτογενούς παραγωγής και επιχειρήσεις μικτής δράσης.
2. Σύμφωνα με τον φορέα διακρίνονται σε ιδιωτικές, δημόσιες, δημοτικές – κοινοτικές και μικτές.
3. Σύμφωνα με το μέγεθος διακρίνονται σε μικρές, μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις.
4. Σύμφωνα με τον σκοπό διακρίνονται σε κερδοσκοπικές και μη κερδοσκοπικές.
5. Σύμφωνα με την νομική τους μορφή διακρίνονται σε ατομικές επιχειρήσεις, σε εταιρικές επιχειρήσεις και σε συλλογικές επιχειρήσεις.

Οι ατομικές επιχειρήσεις είναι εκείνες που έχουν μόνο έναν ιδιοκτήτη και αποτελεί πολύ απλή μορφή επιχείρησης καθώς για την ίδρυση της δεν απαιτείται κάποιο ελάχιστο ποσό κεφαλαίου και δεν απαιτούνται ιδιαίτερες διατυπώσεις.

Οι εταιρικές επιχειρήσεις προέρχονται από την συνεργασία δυο ή περισσότερων ανθρώπων με εταιρικό σκοπό την ανάγκη εύρεσης κεφαλαίων για την επιχείρηση, είτε με σκοπό την ενίσχυση της επιχειρηματικής δραστηριότητας. Οι εταιρικές επιχειρήσεις διακρίνονται σε προσωπικές και κεφαλαιουχικές.

Στις συλλογικές επιχειρήσεις συγκαταλέγονται οι συνεταιρισμοί, οι σύλλογοι, τα σωματεία, τα ιδρύματα. Ο απώτερος σκοπός των συλλογικών επιχειρήσεων είναι η εξυπηρέτηση των σκοπών των μελών που την απαρτίζουν και όχι το κέρδος. Ο Συνεταιρισμός είναι η κυρίαρχη μορφή συλλογικής επιχείρησης.

Οι εταιρείες του εμπορικού δικαίου³²

Μια γενική διάκριση των εταιρειών γίνεται με βάση τον αστικό κώδικα και με τον επιδιωκόμενο σκοπό τους. Έτσι έχουμε τις εμπορικές εταιρείες και τις αστικές εταιρείες (μη εμπορικές).

- ο Αστικές χαρακτηρίζονται οι εταιρείες που ο σκοπός τους μπορεί να είναι επιστημονικός, πολιτιστικός, κοινωνικός θρησκευτικός κ.α.
- ο Εμπορικές ονομάζονται οι εταιρείες που σκοπός τους είναι η διενέργεια εμπορικών πράξεων (σκοπός τους είναι το κέρδος) αλλά και εκείνες που ο νόμος χαρακτηρίζει ως εμπορικές άσχετα με το αντικείμενο τους, όπως για παράδειγμα η Α.Ε., Ε.Π.Ε..

Οι εμπορικές εταιρείες διακρίνονται σε προσωπικές, κεφαλαιουχικές και μικτές ή ενδιάμεσες.

- ο Προσωπικές είναι οι εταιρείες στις οποίες βασικότερο ρόλο έχει η προσωπικότητα των εταίρων (προσωπική εργασία, γνώσεις, εμπειρία). Οι βασικές μορφές που λειτουργούν

³² Βλ. Γρηγόρης Σπ. Μέντης *Στοιχεία Εμπορικού Δικαίου*, Εκδόσεις ΕΛΛΗΝ 2010, σελ 63-66

είναι η Ομόρρυθμη³³, η Ετερόρρυθμη³⁴ και η Συμμετοχική ή Αφανής³⁵ εταιρεία (σε μικρότερη έκταση).

- ο Κεφαλαιουχικές χαρακτηρίζονται οι εταιρείες στις οποίες βασικό ρόλο έχουν οι εισφορές των εταίρων, δηλαδή το Κεφάλαιο με κυρίαρχη μορφή την Ανώνυμη Εταιρεία³⁶ (Α.Ε.).
- ο Μικτές ή Ενδιάμεσες είναι οι εταιρείες όπου η προσωπικότητα και το κεφάλαιο παίζουν εξίσου σημαντικό ρόλο, με παράδειγμα την Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης³⁷ (Ε.Π.Ε)

Διεθνείς επιχειρήσεις

Οι διεθνείς επιχειρήσεις (ή αλλιώς πολυεθνικές) είναι επιχειρήσεις με διεθνείς δραστηριότητες σε διάφορες χώρες παγκοσμίως. Δραστηριοποιούνται κυρίως σε οικονομικά ανεπτυγμένες χώρες απ' όπου προέρχονται και δημιουργούν θυγατρικές σε χώρες που μπορούν να βρουν χαμηλές πρώτες ύλες και χαμηλού κόστους ανθρώπινο δυναμικό. Οι πολυεθνικές διαθέτουν μεγάλα κεφάλαια και σύγχρονες εξελιγμένες τεχνολογίες ώστε να πετυχαίνουν μεγάλη παραγωγή με χαμηλό κόστος. Παίζουν σημαντικό ρόλο στην οικονομία των χωρών που δραστηριοποιούνται λόγω του προσωπικού που απασχολούν, όπως και στην παγκόσμια οικονομία λόγω των μεγάλων κερδών τους και ελέγχουν μεγάλες πλουτοπαραγωγικές πηγές.

Οι διεθνείς επιχειρήσεις δρουν ως *υπερεθνικοί οργανισμοί*. Δηλαδή προσπαθούν να λειτουργούν ως *εταιρείες χωρίς σύνορα* με παγκόσμια παρουσία και χωρίς να ταυτίζονται με μια εθνική κουλτούρα³⁸. Οι πολυεθνικές έχουν γίνει αρκετές φορές αντικείμενο κριτικής καθώς λόγω της παγκοσμιοποίησης έχουν καταφέρει να αποκτήσουν μονοπωλιακή θέση στη χώρα που δραστηριοποιούνται. Αυτό συμβαίνει γιατί διαθέτουν στην αγορά τα προϊόντα τους με χαμηλότερη τιμή καθώς καταφέρνουν να παράγουν τα προϊόντα τους με χαμηλότερο κόστος παραγωγής ή το κόστος της αλυσίδας αξίας³⁹ τους είναι χαμηλότερο. Ωστόσο οι

³³ Για την ίδρυση της *Ομόρρυθμης εταιρείας* υπάρχουν τουλάχιστον δυο εταίροι που εισφέρουν όσο κεφάλαιο διαθέτουν (χρειάζεται) χωρίς νομική δέσμευση. Οι λεπτομέρειες της συνεργασίας των εταίρων αναφέρονται στο καταστατικό (συμβολαιογραφικό έγγραφο όπου αναφέρονται: το κεφάλαιο εισφοράς των εταίρων, το μερίδιο του κέρδους, το αντικείμενο της εταιρείας, η διάρκεια συνεργασίας, έδρα, επωνυμία), που με την δημοσίευση του ιδρύεται τυπικά η Ομόρρυθμη Εταιρεία. Η ευθύνη των εταίρων είναι ίδια για όλους ανεξάρτητα από την συμμετοχή τους στο κεφάλαιο.

³⁴ Στην *Ετερόρρυθμη Εταιρεία* απαιτείται η συμμετοχή τουλάχιστον δυο εταίρων και ο ένας είναι ομόρρυθμος με απεριόριστη ευθύνη. Για την ίδρυση της απαιτείται η δημοσίευση του καταστατικού όπως παραπάνω. Στην Ετερόρρυθμη Εταιρεία απεριόριστη ευθύνη και συμμετοχή στην διαχείριση της έχουν μόνο οι ομόρρυθμοι εταίροι, ενώ οι ετερόρρυθμοι ευθύνονται μόνο στο ποσοστό της συμμετοχής τους στο κεφάλαιο.

³⁵ Αφανής ή Συμμετοχική εταιρεία είναι μια συμφωνία συνεργασίας δυο ή περισσότερων ατόμων χωρίς νομική υπόσταση και καλύπτει βασικά την αδυναμία των ατόμων αυτών να δραστηριοποιηθούν επιχειρηματικά. Ένας από αυτούς είναι εμφανής και διαχειρίζεται την εταιρεία.

³⁶ Η *Ανώνυμη Εταιρεία* ιδρύεται με την συμμετοχή τουλάχιστον δύο ατόμων και απαιτείται ένα ελάχιστο κεφάλαιο. Το κεφάλαιο μοιράζεται σε ίσα μερίδια, τις μετοχές. Η ευθύνη του εταίρου είναι ανάλογη προς το ποσοστό του στο κεφάλαιο ανάλογα με το πόσες μετοχές κατέχει. Η διαίρεση του κεφαλαίου σε μετοχές δίνει τη δυνατότητα συγκέντρωσης μεγάλων κεφαλαίων και γι' αυτό οι Α.Ε είναι μεγάλες οικονομικές μονάδες.

³⁷ Η *Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης* ιδρύεται με χαμηλό ελάχιστο κεφάλαιο και διαδικασίες απλούστερες από αυτές της Α.Ε. Το κεφάλαιο της διαιρείται σε ίσα μερίδια στα οποία δεν ενσωματώνεται η ιδιότητα του μετόχου. Τα μερίδια του μεταβιβάζονται με συμβολαιογραφική πράξη και όχι άτυπα όπως οι μετοχές. Στο καταστατικό της προβλέπεται ο τρόπος διοίκησης και λήψης αποφάσεων, ενώ στην διαχείριση της συμμετέχουν και μη μεριδιούχοι.

³⁸ *Κουλτούρα* είναι το σύνολο πεποιθήσεων, αξιών και τρόπων συμπεριφοράς τα οποία μοιράζεται ένα σύνολο ανθρώπων.

³⁹ Σύμφωνα με τον Porter η *αλυσίδα αξίας* είναι ένα σύστημα από ανεξάρτητες επιχειρησιακές λειτουργίες οι οποίες συνδέονται μεταξύ τους και σκοπό έχουν την ελαχιστοποίηση του κόστους, επομένως την αύξηση των κερδών.

αναπτυσσόμενες χώρες επιδιώκουν την εγκατάσταση και λειτουργία των πολυεθνικών στον χώρο τους, λόγω της ανάπτυξης που θα επιφέρουν (μείωση ανεργίας, οικονομική ανάπτυξη). Επομένως οι πολυεθνικές εταιρείες πρέπει να συμμορφωθούν με τους νόμους των χωρών που δραστηριοποιούνται αλλά έχουν να αντιμετωπίσουν και αρκετές ηθικές προκλήσεις. Πρέπει να δώσουν το καλό παράδειγμα στην κοινωνία και στις μικρότερες επιχειρήσεις. Έτσι πέρα από τους νόμους πρέπει να λειτουργούν σε ένα ηθικό πλαίσιο κατά της διαφθοράς, της παιδικής εργασίας και να προωθούν την βιώσιμη ανάπτυξη και τις ανθρώπινες αξίες. Πέρα από τις επιχειρήσεις υπάρχουν και σημαντικοί πολυεθνικοί μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί, όπως για παραδείγματα η οργάνωση του Ερυθρού Σταυρού και τα Ηνωμένα Έθνη.

4^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Ανθρώπινα Δικαιώματα και Επιχειρήσεις

Η επιχείρηση συνδέεται στενά με τα ανθρώπινα δικαιώματα. Αυτό συμβαίνει επειδή η επιχείρηση στελεχώνεται από ανθρώπους. Εκείνοι φέρουν εις πέρας τις λειτουργίες της και δημιουργούν τα ανάλογα προϊόντα και υπηρεσίες. Έτσι, η επιχείρηση πρέπει να σέβεται τους ανθρώπους που εργάζονται σε αυτήν. Να τους παρέχει ασφάλεια και έναν αξιοπρεπές μισθό σε κανονικό ωράριο εργασίας, να εργάζονται σε ένα περιβάλλον υγιεινό και να μπορούν να εκφράσουν ελεύθερα τις απόψεις τους και να μπορούν να διαμαρτυρηθούν για τυχόν παραβάσεις των δικαιωμάτων τους. Οι εργαζόμενοι από την άλλη, πρέπει να σέβονται τον χώρο εργασίας και τους συναδέλφους τους, να επικαλούνται τα ανθρώπινα δικαιώματα όταν αυτά καταπατούνται αλλά να μην τα εκμεταλλεύονται.

4.1. Ποιες επιχειρήσεις στην Ελλάδα έχουν στην πολιτική τους τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (Έρευνα)

Στα πλαίσια της πτυχιακής εργασίας και για την καλύτερη κατανόηση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων ερευνήθηκαν εταιρίες οι οποίες αναφέρουν στην πολιτική τους τις 10 αρχές του ΟΗΕ. Έτσι παρακάτω θα παρουσιαστούν οι εταιρίες και οι βασικές τους λειτουργίες, καθώς και οι αρχές που ακολουθούν. Η έρευνα διεξάχθηκε μέσω του διαδικτύου, από τις επίσημες ιστοσελίδες των εταιρειών που επιμελούνται οι ίδιες και τα έγγραφα βρίσκονται στην ενότητα «Βιβλιογραφία».

- ✓ Η Bolton Hellas A.E.B.E, είναι μέλος του ομίλου Bolton Group με πολύχρονη παρουσία στην αγορά σε καταναλωτικά προϊόντα με γνωστά brands όπως η Rio Mare, Softex, Merito, UHU κλπ. Στην πολιτική της εταιρείας αναφέρονται οι εξής αρχές:
 - Σεβασμός και προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (1^η αρχή)
 - Εξασφάλιση εξάλειψης της καταπάτησης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (2^η αρχή)
 - Το δικαίωμα του συνεταιρίζεσθαι και των συλλογικών διαπραγματεύσεων (3^η αρχή)
 - Εξασφάλιση εξάλειψης κάθε μορφής καταναγκαστικής εργασίας (4^η αρχή)
 - Εξασφάλιση εξάλειψης παιδικής εργασίας (5^η αρχή)
 - Εξασφάλιση εξάλειψης των διακρίσεων στο εργασιακό χώρο, όλοι έχουν ίσες ευκαιρίες (6^η αρχή)Στην πολιτική της Bolton δεν αναφέρεται οι αρχές για την προστασία του περιβάλλοντος, καθώς και για την καταπολέμηση της διαφθοράς.

- ✓ Η Coca – Cola είναι ένα από τα μεγαλύτερα brand του πλανήτη. Σε όποια χώρα και αν βρισκόμαστε αποτελεί ένα από τα πιο γνωστά αναψυκτικά (ανταγωνισμό με Pepsi Cola). Πέρα όμως από το αναψυκτικό της, έχει στην κατοχή της πολλά γνωστά brands που οι πωλήσεις τους έχουν τεράστια επιτυχία. Στην πολιτική της εταιρείας αναφέρονται οι εξής αρχές:
 - Σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (1^η αρχή)
 - Δέσμευση εντοπισμού ενεργειών που είναι αντίθετες με τα ανθρώπινα δικαιώματα (2^η αρχή)

- Το δικαίωμα του συνεταιρίζεσθαι και των συλλογικών διαπραγματεύσεων (3^η αρχή)
 - Εξασφάλιση εξάλειψης κάθε μορφής καταναγκαστικής εργασίας (4^η αρχή)
 - Εξασφάλιση εξάλειψης παιδικής εργασίας (5^η αρχή)
 - Εξασφάλιση εξάλειψης των διακρίσεων στο εργασιακό χώρο, όλοι έχουν ίσες ευκαιρίες (6^η αρχή)
- Στην πολιτική της coca cola δεν αναφέρονται οι αρχές για την περιβαλλοντική προστασία και για την καταπολέμηση της διαφθοράς.
- ✓ Η εταιρεία Trans Adriatic Pipeline ή αλλιώς TAP, δημιουργήθηκε για την σχεδίαση, ανάπτυξη και κατασκευή του Διαδριατικού Αγωγού φυσικού αερίου. Στην πολιτική της εταιρείας αναφέρονται οι παρακάτω αρχές:
- Σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (1^η αρχή)
 - Δέσμευση εντοπισμού ενεργειών που είναι αντίθετες με τα ανθρώπινα δικαιώματα (2^η αρχή)
 - Εξασφάλιση εξάλειψης κάθε μορφής καταναγκαστικής εργασίας (4^η αρχή)
 - Εξασφάλιση εξάλειψης των διακρίσεων στο εργασιακό χώρο, όλοι έχουν ίσες ευκαιρίες (6^η αρχή)
 - Μείωση των αρνητικών επιπτώσεων στο περιβάλλον (7^η αρχή)
 - Οι φυσικοί πόροι χρησιμοποιούνται με υπεύθυνο και αποτελεσματικό τρόπο (8^η αρχή)
 - Η TAP ενισχύει την μελέτη, για τον σχεδιασμό και την κατασκευή του αγωγού με (9^η αρχή)
 - Η TAP είναι αντίθετη σε κάθε μορφή διαφθοράς και δωροδοκίας (10^η αρχή)
- ✓ Η Unilever είναι μια από τις κορυφαίες εταιρείες καταναλωτικών προϊόντων παγκοσμίως. Διαθέτει στην αγορά περίπου 400 εμπορικά σήματα. Στην πολιτική της αναφέρονται οι παρακάτω αρχές
- Σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (1^η αρχή)
 - Δέσμευση εντοπισμού ενεργειών που είναι αντίθετες με τα ανθρώπινα δικαιώματα (2^η αρχή)
 - Το δικαίωμα του συνεταιρίζεσθαι και των συλλογικών διαπραγματεύσεων (3^η αρχή)
 - Εξασφάλιση εξάλειψης κάθε μορφής καταναγκαστικής εργασίας (4^η αρχή)
 - Εξασφάλιση εξάλειψης παιδικής εργασίας (5^η αρχή)
 - Εξασφάλιση εξάλειψης των διακρίσεων στο εργασιακό χώρο, όλοι έχουν ίσες ευκαιρίες (6^η αρχή)
- Στην πολιτική της εταιρείας δεν αναφέρονται οι αρχές για το περιβάλλον και για την διαφθορά.
- ✓ Ο ΟΤΕ είναι ο μεγαλύτερος όμιλος τηλεπικοινωνιών στην Ελλάδα. Προσφέρει αρκετές υπηρεσίες όπως είναι, η κινητή και σταθερή τηλεφωνία, ίντερνετ, υπηρεσίες συνδρομητικής τηλεόρασης. Επιπλέον δραστηριοποιείται στους τομείς των ναυτιλιακών επικοινωνιών, ακινήτων και εκπαίδευση (εκπαιδευτική ρομποτική). Στην πολιτική του αναφέρονται οι εξής αρχές:
- Σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (1^η αρχή)
 - Δέσμευση εντοπισμού ενεργειών που είναι αντίθετες με τα ανθρώπινα δικαιώματα (2^η αρχή)

- Το δικαίωμα του συνεταιρίζεσθαι και των συλλογικών διαπραγματεύσεων (3^η αρχή)
 - Εξασφάλιση εξάλειψης κάθε μορφής καταναγκαστικής εργασίας (4^η αρχή)
 - Εξασφάλιση εξάλειψης παιδικής εργασίας (5^η αρχή)
 - Εξασφάλιση εξάλειψης των διακρίσεων στο εργασιακό χώρο, όλοι έχουν ίσες ευκαιρίες (6^η αρχή)
 - Δέσμευση προστασίας περιβάλλοντος και προώθηση θετικών επιπτώσεων βιώσιμης ανάπτυξης (8^η αρχή)
- ✓ Η Vodafone Greece αποτελεί μια από τις μεγαλύτερες εταιρείες τηλεπικοινωνιών στην Ελλάδα (ανταγωνιστής του ΟΤΕ). Παρέχει ολοκληρωμένες υπηρεσίες σε κινητή και σταθερή τηλεφωνία. Ίντερνετ, υπηρεσίες συνδρομητικής τηλεόρασης. Επίσης η Vodafone προσφέρει στην αγορά μια δική της σειρά προϊόντων όπως κινητά, τάμπλετ και διάφορα αξεσουάρ. Στην πολιτική της εταιρείας αναφέρονται οι παρακάτω αρχές:
- Σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (1^η αρχή)
 - Εξασφάλιση εξάλειψης κάθε μορφής καταναγκαστικής εργασίας (4^η αρχή)
 - Εξασφάλιση εξάλειψης παιδικής εργασίας (5^η αρχή)
 - Εξασφάλιση εξάλειψης των διακρίσεων στο εργασιακό χώρο, όλοι έχουν ίσες ευκαιρίες (6^η αρχή)
 - Σεβασμός στο περιβάλλον, προώθηση ενεργειών που είναι φιλικές ως προς αυτό (7^η αρχή)
 - Μείωση πεπερασμένων πόρων, εκπομπών και υγρών αποβλήτων, προώθηση της ανακύκλωσης (8^η αρχή)
 - Η εταιρεία στηρίζει προϊόντα που προσφέρουν περιβαλλοντικά οφέλη (9^η αρχή)
 - Η Vodafone είναι κάθετη σε κάθε μορφή δωροδοκίας και διαφθοράς (10^η αρχή)
- ✓ Η Protergia είναι ο τομέας ενέργειας του ομίλου Mytilineos, ο οποίος καλύπτει πάνω από το 10% της ζήτησης στην Ελλάδα. Η Protergia δραστηριοποιείται στην προμήθεια ηλεκτρικού ρεύματος και φυσικού αερίου προσφέροντας ολοκληρωμένα πακέτα ενέργειας για νοικοκυριά και επιχειρήσεις. Στην πολιτική της εταιρείας αναφέρονται οι εξής αρχές:
- Σεβασμός και προάσπιση ανθρωπίνων δικαιωμάτων (1^η αρχή)
 - Εξασφάλιση εξάλειψης κάθε μορφής καταναγκαστικής εργασίας (4^η αρχή)
 - Εξασφάλιση εξάλειψης παιδικής εργασίας (5^η αρχή)
 - Εξασφάλιση εξάλειψης των διακρίσεων στο εργασιακό χώρο, όλοι έχουν ίσες ευκαιρίες (6^η αρχή)
- ✓ Η τράπεζα Πειραιώς παρέχει ένα ευρύ φάσμα χρηματοοικονομικών υπηρεσιών και προϊόντων στην Ελληνική κοινωνία. Έχει έδρα την Αθήνα και λειτουργεί από το 1916. Τα τελευταία χρόνια έχει ξεκινήσει να λειτουργεί το κομμάτι της ηλεκτρονικής τραπεζικής με την εμπορική ονομασία WinBank που έχει δοθεί από την τράπεζα Πειραιώς. Στην στρατηγική της εταιρείας αναφέρονται οι παρακάτω αρχές:
- Σεβασμός και προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (1^η αρχή)
 - Δέσμευση εντοπισμού ενεργειών που είναι αντίθετες με τα ανθρώπινα δικαιώματα (2^η αρχή)

- Το δικαίωμα του συνεταιρίζεσθαι και των συλλογικών διαπραγματεύσεων (3^η αρχή)
 - Εξασφάλιση εξάλειψης κάθε μορφής καταναγκαστικής εργασίας (4^η αρχή)
 - Εξασφάλιση εξάλειψης παιδικής εργασίας (5^η αρχή)
 - Σεβασμός στο περιβάλλον, προώθηση ενεργειών που είναι φιλικές ως προς αυτό (7^η αρχή)
 - Μείωση απορριμμάτων, προώθηση της ανακύκλωσης (8^η αρχή)
 - Η τράπεζα Πειραιώς στηρίζει την πράσινη επιχειρηματικότητα και χρηματοδοτεί τα πράσινα προϊόντα (9^η αρχή)
 - Η τράπεζα Πειραιώς δηλώνει κάθετη σε κάθε μορφή διαφθοράς (10^η αρχή)
- ✓ Η Pirelli είναι πολυεθνική εταιρεία που εξειδικεύεται στα ελαστικά. Είναι η Πέμπτη μεγαλύτερη στο κόσμο εταιρεία στον κλάδο της με πολύχρονη εμπειρία στον τομέα των ελαστικών. Δραστηριοποιείται σε περίπου 160 χώρες και κατέχει πολύ μεγάλο τμήμα της αγοράς. Στην πολιτική της αναφέρονται οι παρακάτω αρχές:
- Σεβασμός και προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (1^η αρχή)
 - Δέσμευση εντοπισμού ενεργειών που είναι αντίθετες με τα ανθρώπινα δικαιώματα (2^η αρχή)
 - Το δικαίωμα του συνεταιρίζεσθαι και των συλλογικών διαπραγματεύσεων (3^η αρχή)
 - Εξασφάλιση εξάλειψης κάθε μορφής καταναγκαστικής εργασίας (4^η αρχή)
 - Εξασφάλιση εξάλειψης παιδικής εργασίας (5^η αρχή)
 - Εξασφάλιση εξάλειψης των διακρίσεων στο εργασιακό χώρο, όλοι έχουν ίσες ευκαιρίες (6^η αρχή)
 - Η Pirelli δηλώνει κάθετη σε κάθε μορφή διαφθοράς ακόμα και σε χώρες όπου οι ενέργειες αυτές είναι αποδεκτές (10^η αρχή)
- ✓ Ο όμιλος Alpha Bank η μητρική εταιρεία και η βασική τράπεζα ιδρύθηκε το 1879 από τον Ιωάννη Κωστόπουλο. Αποτελεί έναν από τους μεγαλύτερους χρηματοοικονομικούς ομίλους στην Ελλάδα. Προσφέρει ένα ευρύ φάσμα υπηρεσιών και προϊόντων στην εγχώρια και διεθνή αγορά, ακολουθώντας διεθνή πρότυπα. Στην πολιτική του ομίλου αναφέρονται οι εξής αρχές:
- Σεβασμός και προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (1^η αρχή)
 - Δέσμευση εντοπισμού ενεργειών που είναι αντίθετες με τα ανθρώπινα δικαιώματα (2^η αρχή)
 - Το δικαίωμα του συνεταιρίζεσθαι και των συλλογικών διαπραγματεύσεων (3^η αρχή)
 - Εξασφάλιση εξάλειψης κάθε μορφής καταναγκαστικής εργασίας (4^η αρχή)
 - Εξασφάλιση εξάλειψης παιδικής εργασίας (5^η αρχή)
 - Εξασφάλιση εξάλειψης των διακρίσεων στο εργασιακό χώρο, όλοι έχουν ίσες ευκαιρίες (6^η αρχή)
 - Σεβασμός στο περιβάλλον, προώθηση ενεργειών που είναι φιλικές ως προς αυτό (7^η αρχή)
 - Μείωση πεπερασμένων πόρων, εκπομπών και υγρών αποβλήτων, προώθηση της ανακύκλωσης (8^η αρχή)
 - Η εταιρεία στηρίζει προϊόντα που προσφέρουν περιβαλλοντικά οφέλη (9^η αρχή)
 - Η Alpha Bank είναι αντίθετη σε κάθε μορφή διαφθοράς και υποστηρίζει τη τραπεζική διαφάνεια στις λειτουργίες της (10^η αρχή)

- ✓ Η εταιρεία ΤΙΤΑΝ λειτουργεί από το 1902 με το πρώτο της εργοστάσιο τσιμέντου στην Ελευσίνα. Μια από τις μεγαλύτερες εταιρείες στην Ελλάδα (με 3 εργοστάσια) που προσφέρει στην αγορά τσιμέντο και διάφορα δομικά υλικά. Πέρα από την Ελλάδα έχει καταφέρει να προσελκύσει μεγάλο μερίδιο της αγοράς και στο εξωτερικό έχοντας 10 εργοστάσια ανά τον κόσμο, σε ΗΠΑ, Ευρώπη, Αίγυπτο και Τουρκία. Στην πολιτική της αναφέρονται οι παρακάτω αρχές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων
 - Σεβασμός και προάσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. (1η αρχή)
 - Δέσμευση εντοπισμού ενεργειών που είναι αντίθετες με τα ανθρώπινα δικαιώματα (2^η αρχή)
 - Το δικαίωμα του συνεταιρίζεσθαι και των συλλογικών διαπραγματεύσεων (3^η αρχή)
 - Εξασφάλιση εξάλειψης κάθε μορφής καταναγκαστικής εργασίας (4^η αρχή)
 - Εξασφάλιση εξάλειψης παιδικής εργασίας (5^η αρχή)
 - Εξασφάλιση εξάλειψης των διακρίσεων στο εργασιακό χώρο, όλοι έχουν ίσες ευκαιρίες (6^η αρχή)
 - Σεβασμός στο περιβάλλον, προώθηση ενεργειών που είναι φιλικές ως προς αυτό (7^η αρχή)
 - Δεν επιτρέπεται καμία μορφή δωροδοκίας και διαφθοράς είτε σε ιδιωτικό, είτε σε δημόσιο τομέα. (10^η αρχή)

- ✓ Η Sunlight είναι μια από τις κορυφαίες εταιρείες στον κόσμο, στον κλάδο που δραστηριοποιείται. Ειδικεύεται στην ανάπτυξη και στην παραγωγή μπαταριών και στην αποθήκευση ενέργειας, χρησιμοποιώντας τις καλύτερες τεχνολογίες του κλάδου. Στην πολιτική της αναφέρονται οι εξής αρχές:
 - Σεβασμός και προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (1η αρχή)
 - Δέσμευση εντοπισμού ενεργειών που είναι αντίθετες με τα ανθρώπινα δικαιώματα (2^η αρχή)
 - Εξασφάλιση εξάλειψης κάθε μορφής καταναγκαστικής εργασίας (4^η αρχή)
 - Εξασφάλιση εξάλειψης των διακρίσεων στο εργασιακό χώρο, όλοι έχουν ίσες ευκαιρίες (6^η αρχή)

4.2. Αποτελέσματα Έρευνας

Στην έρευνα που διεξάχθηκε κατά την διάρκεια της συγγραφής της πτυχιακής, εξετάστηκαν οι 12 παραπάνω εταιρείες οι οποίες αναφέρουν στις πολιτικές τους τις αρχές του ΟΗΕ. Σκοπός είναι να δείξουμε σε τι ποσοστό υιοθετείται η κάθε αρχή από τις εταιρείες, πόσες από τις δέκα αρχές ακολουθεί η κάθε εταιρεία, καθώς και σε ποιους από τους τέσσερις πυλώνες επικεντρώνεται (ανθρώπινα δικαιώματα, εργασία, περιβάλλον, καταπολέμηση της διαφθοράς).

Επομένως, τα αποτελέσματα της έρευνας χωρίζονται σε τρία μέρη.

Στον Πίνακα 3.1 και στο Πίνακα 3.2 φαίνονται συγκεντρωτικά οι εταιρείες και ποιες αρχές ακολουθεί η κάθε μια όπως αυτά προκύπτουν από την ενότητα 3.4.

Πίνακας 3.1

Αρχές/Εταιρίες	Bolton	Coca-Cola	Tap	Unilever	OTE	Vodafone
Αρχή 1	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Αρχή 2	✓	✓	✓	✓	✓	
Αρχή 3	✓	✓		✓	✓	
Αρχή 4	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Αρχή 5	✓	✓		✓	✓	✓
Αρχή 6	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Αρχή 7			✓			✓
Αρχή 8			✓		✓	✓
Αρχή 9			✓			✓
Αρχή 10			✓			✓

Πίνακας 3.2

Αρχές/ Εταιρίες	Protergia	Piraeus	Pirelli	Alpha Bank	Titan	Sunlight
Αρχή 1	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Αρχή 2		✓	✓	✓	✓	✓
Αρχή 3		✓	✓	✓	✓	
Αρχή 4	✓	✓	✓	✓	✓	✓
Αρχή 5	✓	✓	✓	✓	✓	
Αρχή 6	✓		✓	✓	✓	✓
Αρχή 7		✓		✓	✓	
Αρχή 8		✓		✓		
Αρχή 9		✓		✓		
Αρχή 10		✓	✓	✓	✓	

1^ο Μέρος

Σε αυτό το μέρος θα δούμε αναλυτικά τις αρχές από πόσες επιχειρήσεις ακολουθούνται, δηλαδή σε τι ποσοστό υιοθετείται η κάθε αρχή από τις εταιρείες. Έτσι, σύμφωνα με τον πίνακα 3.1 και 3.2 προκύπτουν τα παρακάτω αποτελέσματα.

- ✚ Η πρώτη αρχή ακολουθείται και από τις δώδεκα (12) εταιρείες που εξετάστηκαν με ποσοστό 100%.
- ✚ Η δεύτερη αρχή ακολουθείται από τις δέκα (10) εταιρείες με ποσοστό 83%.
- ✚ Η τρίτη αρχή ακολουθείται από τις οκτώ (8) εταιρείες με ποσοστό 66%.
- ✚ Η τέταρτη αρχή ακολουθείται και από τις δώδεκα (12) εταιρείες με ποσοστό 100%.
- ✚ Η Πέμπτη αρχή ακολουθείται από τις δέκα (10) εταιρείες με ποσοστό 83%.
- ✚ Η έκτη αρχή ακολουθείται από τις έντεκα (11) εταιρείες με ποσοστό 92%.

- ✚ Η έβδομη αρχή ακολουθείται από τις πέντε (5) εταιρείες με ποσοστό 42%.
- ✚ Η όγδοη αρχή ακολουθείται από τις πέντε (5) εταιρείες με ποσοστό 42%.
- ✚ Η ένατη αρχή ακολουθείται από τις τέσσερις (4) εταιρείες με ποσοστό 33%.
- ✚ Η δέκατη αρχή ακολουθείται από τις έξι (6) εταιρείες με ποσοστό 50%.

Επομένως, παρατηρούμε πως οι επιχειρήσεις δεν έχουν υιοθετήσει εξ ολοκλήρου τις δέκα αρχές του Οικουμενικού Συμφώνου του ΟΗΕ, αλλά έχουν ενσωματώσει στις πολιτικές τους ένα μέρος από αυτά. Ωστόσο, όλες δηλώνουν πως υποστηρίζουν και σέβονται τα ανθρώπινα δικαιώματα.

Στο παρακάτω γράφημα αναπαρίστανται ποσοτικά τα παραπάνω δεδομένα.

Γράφημα 3.1



2^ο Μέρος

Σε αυτό το σημείο πρόκειται να δούμε σε τι ποσοστό ακολουθείται το σύνολο των αρχών. Δηλαδή, πόσες αρχές ακολουθεί η κάθε επιχείρηση.

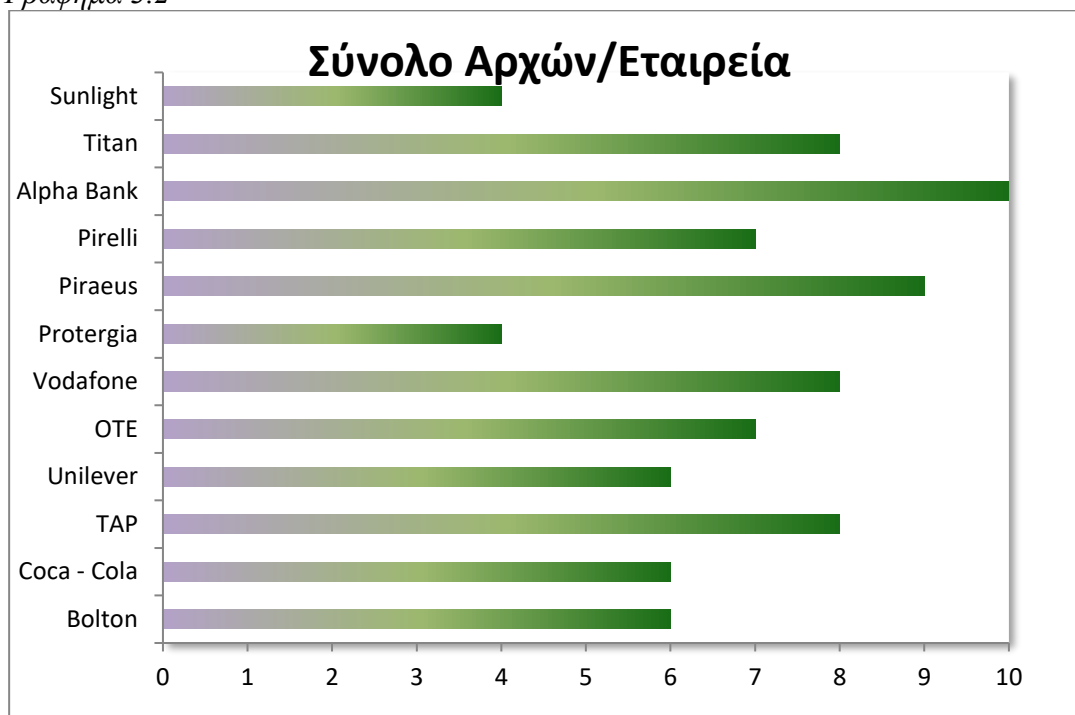
Αφού παραπάνω είδαμε σε τι ποσοστό ακολουθείται η κάθε αρχή ξεχωριστά, τώρα ας κατατάξουμε σε σειρά την κάθε εταιρεία για το πόσο συνεπής είναι η κάθε μια τους.

- Η Alpha Bank ακολουθεί και τις 10 αρχές.
- Η Piraeus ακολουθεί 9 από τις 10 αρχές.
- Η Titan ακολουθεί 8 από τις 10 αρχές.
- Η Vodafone ακολουθεί 8 από τις 10 αρχές.
- Η TAP ακολουθεί 8 από τις 10 αρχές.
- Η ΟΤΕ ακολουθεί 7 από τις 10 αρχές.
- Η Pirelli ακολουθεί 7 από τις 10 αρχές.
- Η Bolton ακολουθεί 6 από τις 10 αρχές.
- Η Coca - Cola ακολουθεί 6 από τις 10 αρχές.

- Η Unilever ακολουθεί 6 από τις 10 αρχές.
- Η Protergia ακολουθεί 4 από τις 10 αρχές.
- Η Sunlight ακολουθεί 4 από τις 10 αρχές.

Στο παρακάτω γράφημα φαίνονται οπτικοποιημένα τα παραπάνω δεδομένα.

Γράφημα 3.2



Στον κάθετο άξονα αναγράφονται οι εταιρείες και στον οριζόντιο άξονα το σύνολο των αρχών του Οικουμενικού Συμφώνου του ΟΗΕ.

Επομένως παρατηρούμε πως οι 10 αρχές δεν ακολουθούνται ολοκληρωτικά από τις επιχειρήσεις. Σύμφωνα με την έρευνα μόνο μία από τις 12 επιχειρήσεις ακολουθεί και τις 10 αρχές (συγκεκριμένα η Alpha Bank).

Πιο αναλυτικά σύμφωνα με τα παραπάνω:

- Οι 10 αρχές εξ ολοκλήρου ακολουθούνται σε ποσοστό 8%
- Οι 9 από τις 10 αρχές ακολουθούνται σε ποσοστό 8%
- Οι 8 από τις 10 αρχές ακολουθούνται σε ποσοστό 25%
- Οι 7 από τις 10 αρχές ακολουθούνται σε ποσοστό 16%
- Οι 6 από τις 10 αρχές ακολουθούνται σε ποσοστό 25%
- Οι 4 από τις 10 αρχές ακολουθούνται σε ποσοστό 16%

Γράφημα 3.3



3^ο Μέρος

Όπως είδαμε και στο 2^ο κεφάλαιο οι 10 αρχές του Οικουμενικού Συμφώνου του ΟΗΕ αποτελούνται από τέσσερις πυλώνες. Στον πρώτο πυλώνα περιλαμβάνονται τα ανθρώπινα δικαιώματα, στον δεύτερο η εργασία, στον τρίτο το περιβάλλον και στον τέταρτο η καταπολέμηση της διαφθοράς. Σκοπός λοιπόν, είναι να διερευνήσουμε σε ποιο πυλώνα επικεντρώνονται περισσότερο.

Σύμφωνα με τους πίνακες 3.1 και 3.2 προκύπτουν τα ακόλουθα:

1^ος Πυλώνας Ανθρώπινα Δικαιώματα

- Αρχή 1 – ακολουθείται και από τις 12 εταιρείες
- Αρχή 2 – ακολουθείται από 10 εταιρείες

2^ος Πυλώνας: Εργασία

- Αρχή 3 – ακολουθείται από 8 εταιρείες
- Αρχή 4 – ακολουθείται και από τις 12 εταιρείες
- Αρχή 5 – ακολουθείται από 10 εταιρείες
- Αρχή 6 – ακολουθείται από 11 εταιρείες

3^ος Πυλώνας: Περιβάλλον

- Αρχή 7 – ακολουθείται από 5 εταιρείες
- Αρχή 8 – ακολουθείται από 5 εταιρείες
- Αρχή 9 – ακολουθείται από 4 εταιρείες

4^ος Πυλώνας: Καταπολέμηση της Διαφθοράς

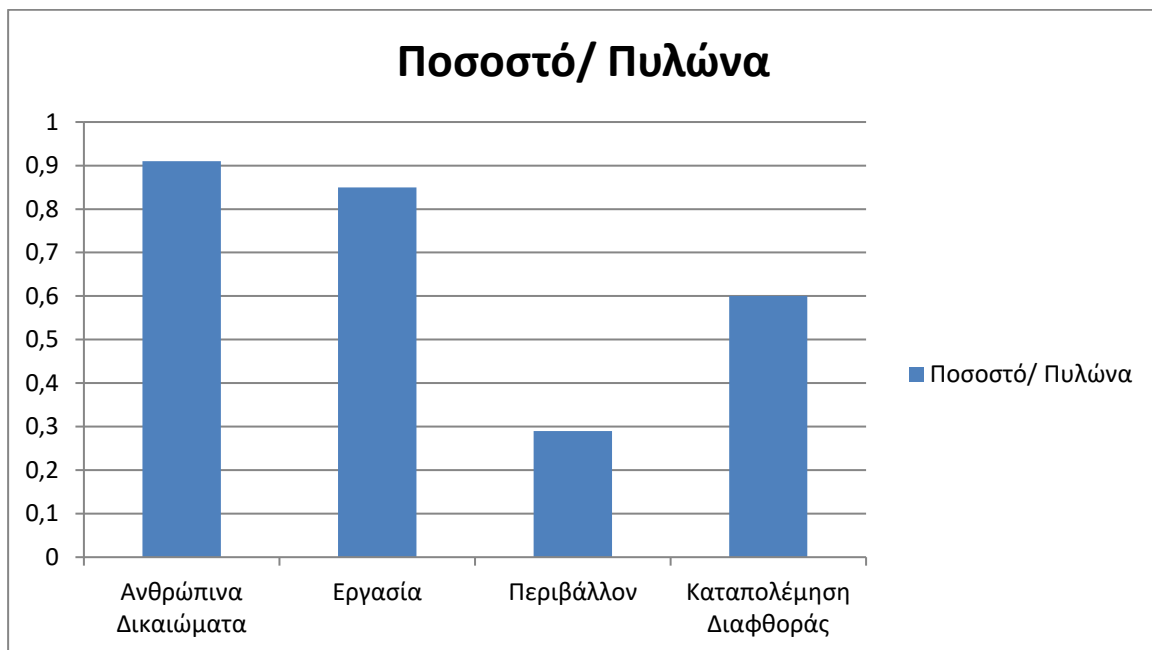
- Αρχή 10 – ακολουθείται από 6 εταιρείες

Μετά την επεξεργασία των παραπάνω δεδομένων στο Excel προκύπτουν τα παρακάτω αποτελέσματα:

- Ο 1^{ος} Πυλώνας ακολουθείται με ποσοστό 91%
- Ο 2^{ος} Πυλώνας ακολουθείται με ποσοστό 85%
- Ο 3^{ος} Πυλώνας ακολουθείται με ποσοστό 29%
- Ο 4^{ος} Πυλώνας ακολουθείται με ποσοστό 60%

Επομένως παρατηρούμε πως οι επιχειρήσεις δίνουν μεγαλύτερη βάση στον 1^ο και 2^ο πυλώνα, δηλαδή στα ανθρώπινα δικαιώματα και στην εργασία με ποσοστό 91% και 85% αντίστοιχα.

Γράφημα 3.4



Όλα οι πίνακες και τα γραφήματα έχουν δημιουργηθεί μέσω Excel.

4.3. Συμπεράσματα – Συζήτηση

Σε έναν συνεχώς μεταβαλλόμενο κόσμο, τα ανθρώπινα δικαιώματα αποτελούν τα σταθερά ιδανικά που πρέπει να στηρίζεται κάθε κοινωνία. Οι αξίες αυτές, είναι κατευθυντήριες γραμμές για την συνύπαρξη των ανθρώπων μεταξύ τους. Από την αρχαιότητα οι άνθρωποι προσπαθούν να στηριχθούν σε αυτά τα ιδανικά. Ωστόσο, οι συνεχείς πόλεμοι, έχουν καταφέρει να καταπατήσουν τα δικαιώματα και να ληλατήσουν την ανθρωπότητα και τις αξίες της. Αυτό λοιπόν, αποτέλεσε ένα σημαντικό γεγονός για την κατοχύρωση των θεμελιωδών δικαιωμάτων του ανθρώπου και τη δημιουργία του Οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών. Πέρα από την Οικουμενική Διακήρυξη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ο Οργανισμός των Ηνωμένων Εθνών έχει θεσπίσει 10 αρχές που απευθύνονται στις επιχειρήσεις και για την ευθύνη, που φέρουν απέναντι στους εργαζόμενους, την κοινωνία, το περιβάλλον και το κράτος. Οι επιχειρήσεις από την άλλη, έχουν συνεισφέρει στην κοινωνική ανάπτυξη, γεγονός που τις καθιστά σημαντικές για την κοινωνία και το άτομο.

Μέσω της μελέτης, διαπιστώθηκε πως οι 10 αρχές του Οικουμενικού Συμφώνου του ΟΗΕ, έχουν υιοθετηθεί από αρκετές εταιρείες στην Ελλάδα και στον κόσμο. Παρόλο που η συμφωνία άρχισε να ισχύει από το 2000, μέσα σε διάρκεια εικοσαετίας διαδόθηκε γρήγορα και πολλές επιχειρήσεις έδειξαν την ευαισθητοποίησή τους στα θέματα που αναπτύσσει αυτή. Οι εταιρείες που έσπευσαν στην υιοθέτηση των αρχών, ήταν κυρίως οι πολυεθνικές, καθώς έπρεπε να ακολουθούν ένα γενικό πλάνο που να ήταν αποδεκτό από όλες τις Κυβερνήσεις των κρατών των οποίων δραστηριοποιούνται. Με την υιοθέτηση των αρχών, πρωταρχικός στόχος του ΟΗΕ είναι να προστατέψει τα δικαιώματα των ανθρώπων που εργάζονται στις επιχειρήσεις.

Κατά την διεξαγωγή της έρευνας, οι δώδεκα επιχειρήσεις που επιλέχθηκαν, εξετάστηκαν ως προς τρεις κατευθύνσεις α) ποια ανθρώπινα δικαιώματα ακολουθούνται από ποιες επιχειρήσεις, β) σε τι ποσοστό ακολουθείται το σύνολο των αρχών από τις επιχειρήσεις, και γ) σε ποιους από τους τέσσερις πυλώνες δίνουν μεγαλύτερη βαρύτητα οι επιχειρήσεις.

Σύμφωνα με το πρώτο μέρος των αποτελεσμάτων, συμπεραίνουμε πως οι δώδεκα επιχειρήσεις έχουν υιοθετήσει πλήρως την πρώτη και την τέταρτη αρχή, δηλαδή την αρχή για την υποστήριξη, σεβασμό και προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, όπως αυτά αναγνωρίζονται διεθνώς, καθώς και η εξάλειψη όλων των μορφών αναγκαστικής ή υποχρεωτικής εργασίας. Στη συνέχεια ακολουθεί η έκτη αρχή που εφαρμόζεται από 11 εταιρείες, η δεύτερη και η πέμπτη από 10, η τρίτη αρχή από 8, η δέκατη από 6, η έβδομη και η όγδοη από 5, και τέλος η ένατη από 4 επιχειρήσεις.

Σύμφωνα με το δεύτερο μέρος των αποτελεσμάτων, μόνο μια από τις δώδεκα επιχειρήσεις έχει υιοθετήσει και τις δέκα αρχές του Οικουμενικού Συμφώνου του ΟΗΕ, αυτή είναι η Alpha Bank. Στην συνέχεια ακολουθεί η Piraeus που έχει ασπαστεί 9 από τις 10 αρχές. Η Titan, η Vodafone και η TAP ακολουθούν 8 από τις 10 αρχές. Η OTE και η Pirelli ακολουθούν 7 από τις 10 αρχές. Η Bolton, Coca – Cola και η Unilever ακολουθούν 6 από τις 10 αρχές. Τέλος η Protergia και η Sunlight ακολουθούν 4 από τις 10 αρχές.

Σύμφωνα με το τρίτο μέρος των αποτελεσμάτων, οι επιχειρήσεις δίνουν την μεγαλύτερη προσοχή στον πρώτο πυλώνα δηλαδή στα ανθρώπινα δικαιώματα με ποσοστό 91%. Στη συνέχεια ακολουθεί ο δεύτερος πυλώνας (εργασία) με ποσοστό 85%, ο τέταρτος πυλώνας (καταπολέμηση της διαφθοράς) με ποσοστό 60% και τέλος ο τρίτος πυλώνας (περιβάλλον) με ποσοστό 29%.

Οι 10 αρχές του ΟΗΕ, δεν είναι δεσμευτικές για τις επιχειρήσεις αλλά αποτελούν ένα βασικό άξονα για τις ηθικές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν καθημερινά. Οι αξίες αυτές είναι πολύ σημαντικές για το ανθρώπινο δυναμικό της επιχείρησης, την κοινωνία και την χώρα στην οποία

λειτουργούν, για το περιβάλλον καθώς και για την φήμη τους που είναι ένας από τους σημαντικότερους παράγοντες για την επίτευξη των κερδών τους. Εν τέλει, ο ΟΗΕ μέσω των 10 αρχών του Οικουμενικού Συμφώνου, έχει καταφέρει να αναδείξει πόσο σημαντικό είναι οι επιχειρήσεις να λειτουργούν με υπευθυνότητα ως προς όλες τις λειτουργίες τους.

Τέλος, πρέπει να αναφερθεί πως οι επιχειρήσεις λόγω της επιρροής που ασκούν στους καταναλωτές (ως προς τα αγαθά που προσφέρουν), στους εργαζόμενους και γενικότερα στο άτομο, πρέπει να δώσουν το καλό παράδειγμα στην κοινωνία. Πρέπει να δείξουν πως ενεργούν με σεβασμό και ευθύνη προς τον άνθρωπο, την κοινωνία και το περιβάλλον. Έτσι λοιπόν, θα ήταν χρήσιμο να εξεταστεί στη συνέχεια αν όντως οι δέκα αρχές του Οικουμενικού Συμφώνου του ΟΗΕ έχουν υιοθετηθεί από τις επιχειρήσεις ή αν απλά αναφέρονται στις πολιτικές τους χωρίς να εφαρμόζονται στη πράξη.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- *Αρχές Οργάνωσης & Διοίκησης Επιχειρήσεων*, Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ
- Γενική Γραμματεία Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Υπουργείου Δικαιοσύνης, *Ανθρώπινα Δικαιώματα Εθνικό Σχέδιο Δράσης*, Εκδόσεις Εθνικό Τυπογραφείο 2013
- Γρηγόρης Σπ. Μέντης *Στοιχεία Εμπορικού Δικαίου*, εκδόσεις ΕΛΛΗΝ 2010
- Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής, *Ιστορία του Αρχαίου Κόσμου, από τους προϊστορικούς πολιτισμούς της Ανατολής έως την εποχή του Ιουστινιανού*, Ινστιτούτο τεχνολογίας υπολογιστών και εκδόσεων ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ, Κεφάλαιο 2.3 Κλασική Εποχή (480-323 π.Χ)
- Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, *Ιστορία του Νεότερου και του Σύγχρονου Κόσμου (από το 1815 έως σήμερα)*, Οργανισμός εκδόσεων διδακτικών βιβλίων, Αθήνα
- Χαρίκλεια Σ. Πίτσου, *Οι πολιτικές του ΟΗΕ σχετικά με την εκπαίδευση για τα ανθρώπινα δικαιώματα (1995 - 2009) Η εφαρμογή του εκπαιδευτικού μοντέλου της «Γνωστής Πυραμίδας» στα Ελληνικά Πανεπιστημιακά τμήματα δασκάλων και νηπιαγωγών*, εκδόσεις Σαΐτας 2015
- John R. Schermerhorn, *Εισαγωγή στο Management*, εκδόσεις Π.Χ ΠΑΣΧΑΛΙΔΗΣ 2011

Διαδικτυακές Πηγές

- <http://ebooks.edu.gr/courses/DSGL-C122/document/4e0eb71duwf9/4e0eb71dko5u/4e29bbd3nfil.pdf>
- https://gr.coca-colahellenic.com/media/3023/cchbc_humanrightspolicy2016_gr.pdf
- <https://gr.humanrights.com/course/lesson/background-of-human-rights/the-background-of-human-rights.html>
- https://repository.kallipos.gr/bitstream/11419/4806/1/05_chapter_05.pdf
- <https://unric.org/el>
- <https://www.alpha.gr/flipbooks/apologismoi-eke/2016gr/files/assets/common/downloads/publication.pdf>
- <https://www.amnesty.gr/universal-declaration-of-human-rights>
- http://www.boltongroupwecare.it/sites/bolton2016csr/files/documents/hrp_gre_160916.pdf
- https://www.cosmo-one.gr/wp-content/uploads/2018/10/OTEGroup_CodeOfHumanRightsAndSocialPrinciples_GR_cosmoONE.pdf
- http://www.cres.gr/kape/publications/pdf/ENERGYRES_08/2nd%20session/2.5_UNDP.pdf
- <http://www.csrcyprus.org.cy/el/page/stoxoi-viosimis-anaptiksis>
- https://www.ohchr.org/EN/UDHR/Documents/UDHR_Translations/grk.pdf
- <https://www.piraeusbankgroup.com/el/corporate-responsibility/human-resources>
- https://www.pirelli.com/mediaObject/corporate/documents/common/sustainability/global_human_rights/grh_Greek-version/original/grh_Greek+version.pdf
- <https://www.protergia.gr/el/content/proaspish-anthrwpinwn-dikaiwmatwn>

- https://www.tap-ag.gr/assets/07.reference_documents/greek/HRIA%20Summary/TAP-EXT-PO-0001_0_IFP_01_GR.pdf
- <http://www.titan.gr/el/corporate-social-responsibility/care-for-our-people/human-rights-and-labor-relations/>
- <http://www.titan.gr/el/corporate-social-responsibility/csr-and-sustainable-development-at-titan/strategy/>
- https://www.titan.gr/Uploads/Code_of_Conduct.pdf
- https://www.unilever.com/Images/greek_human-rights-policy_tcm244-438226_en.pdf
- <https://www.un.org/en/sections/about-un/main-organs/>
- <https://www.vodafone.com/content/dam/group/about/downloads/code-of-conduct/Greek-Code-of-Conduct.pdf>